

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1876. Andra Kammaren. N:o 17.

Tisdagen den 7 Mars 1876.

Kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 29 Februari, äfvensom protokollsutdrag rörande Kammarens i anledning af Stats-Utskottets utlåtande N:o 20 sistlidne lördag fattade beslut.

§ 2.

Föredrogos, men blefvo ånyo bordlagda:

Stats-Utskottets utlåtande N:o 30;

Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 1;

Lag-Utskottets utlåtande N:o 20;

Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts utlåtanden N:is 1—3 (i samlingen N:is 14—16); samt

Andra Kammarens Tredje Tillfälliga Utskotts utlåtanden N:is 4—6 (i samlingen N:is 17—19).

§ 3.

Herr *Fredrik Andersson* erhö, på derom anmäld begäran, ledighet från riksdagsgörömlen under 8 dagar från och med den 10 i denna månad.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 3 e. m.

In fidem

Gustaf Westdahl.

Onsdagen den 8 Mars 1876.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 1 i denna månad.

§ 2.

Förekom till behandling Stats-Utskottets utlåtande N:o 21, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Sjunde hufvudtitel.

Punkten 1.

Lades till handlingarne.

Punkten 2.

Bifölls.

*Punkten 3.*Utskottets hemställan i *mom. a* bifölls.

*Angående
statsbi drag åt
Postverket.*

I *mom. b* hade Utskottet, i öfverensstämmelse med derom af Kongl. Maj:t gjord framställning, hemstält:

att Riksdagen måtte medgifva, att det belopp, hvarmed — i sammanhang med fortfarande inskränkning i rättigheten till gästgifveri-, håll- och reservskjutsens anlitande för posternas fortskaffande — utgifterna å anslaget till postbefordran å landsväg och inom postanstalternas områden kunde komma att öfverstiga anslagssumman, 900,000 kronor, finge äfven år 1877 af Statskontoret med under hand egande medel fyllas mot ersättning af postverkets blifvande öfver-skottsmedel, så långt dessa dertill försloge.

Beträffande detta förslag anförde

Herr Rydin: Her Talman! Mine Herrar! Under behandlingen vid senaste plenum af utgifterna under riksstatens Sjette hufvudtitel blefvo åtskilliga små anslag föremål för debatt och några af dem

*Angående
statsbidrag öf
Postverket.
(Forts.)*

antingen nedsattes eller ock alldeles afslogos. I den nu föredragna punkten af föreliggande utlåtande angående Sjuunde hufvudtiteln — är det fråga om ett ganska stort anslag — ett obestämdt anslag af statsverket till postverket, som icke gerna kan beräknas lägre än till 600,000 kronor, men sannolikt kommer att öferskrida detta belopp.

Först och främst är det en egendomlighet med svenska postverket, att detsamma, i olikhet med hvad fallet är med andra länders postverk, icke allenast icke lemnar öferskott, utan rent af ej bär sig. Slår man nemligen upp Almanach de Gotha för senaste året och ser efter, huru förhållandet i detta afseende gestaltar sig i utlandet, så skall man finna, att i många af dem postinrättningarna lemna öferskott, icke allenast i sådana länder som England, med 2 millioner pund sterling, och Frankrike, med 40 millioner francs, utan äfven i andra mindre länder bära postverken sig och gifva mindre öferskott. Så är förhållandet med Danmark; och i Norge står postverket på den punkt, att det fullkomligt bär sig. Vårt postverk har i detta fall ock varit likstäldt med andra lands postinstitutioner. Ända till 1854 års riksdag, erhöll statsverket tillskott af postverket. Under åren 1854—1868, då postverket sjelft fick använda uppkommande öferskott till utvidgning af postlinierna, äfven då bar det sig, med undantag af det reservationsanslag utaf 70,000 riksdaler, som vid 1860 års riksdag beviljades i ändamål att befria de skjutsskyldige från postdiligensernas fortskaffande. Detta anslag kunde emellertid år 1869 indragas, och detta oaktadt lemnade postverket de påföljande åren, 1870, 1871, 1872 och 1873 öferskott — eller i runda tal år 1870: 116,000, 1871: 297,000, 1872: 409,000 och år 1873: 155,000 riksdaler. Jag begagnar tillfället att rätta den i Stats-Utskottets betänkande förekommande uppgift, att år 1873 en brist i postverkets budget skulle förefunnits, uppgående till belopp af 344,000 riksdaler; i stället är det ett öferskott af 155,600 riksdaler. Sedermera, år 1874, uppstod verkligen en brist, men på långt när icke så stor som i Stats-Utskottets betänkande uppgifvits, nemligen 405,000 kronor, utan uppgick densamma till endast 150,000 kronor. Det är dock en brist.

Om man nu tager i betraktande orsaken till postverkets förändrade ställning, så finner man denna ligga i de år efter år skedda reformer, hvilka blifvit föreslagna af postverket och äfven genomförda, utan att man närmare beräknat påföljderna i afseende å kostnaderna för postverket. Så t. ex. hvad beträffar den reform, som skedde genom tidningsstämpelafgiftens borttagande och ersättande af postportoafgift, ser man, att det första året denna nya anordning tillämpades, densamma slog ut på det sättet, att, sedan afdrag skett för de ökade kostnaderna, 36,500 kronor återstodo till betäckande af kostnaderna för tidningarnes transporterande; allt det andra uppslukades af de ökade utgifter, hvilka blefvo en följd af den ökade personal, som erfordrades för tidningarnes behandling på det sätt, att allmänheten skulle kunna erhålla dem lika fort som förut. Om man nu jemför dessa 36,500 kronor med den inkomst, som förut tillgodokom statsverket genom tidningsstämpelafgifterna, omkring 80,000 kronor,

Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)

så befinnes det, att statsverket lidit en förlust på detta arrangement af minst 50,000 kronor.

Vidare hafva utgifterna ökats till följd af en utaf Kongl. Maj:t till 1873 års Riksdag aflätn proposition med anledning af Riksdagens skrifvelse år 1869 om kronobrefbäringens skiljande från jorden. Denna skrifvelse afsåg icke att kronobrefbäringen *ovillkorligen* skulle på alla håll med ens upphöra utan endast i mån sådant läte sig göra, men i synnerhet borde man se till, att lindring härutinnan bereddes *de* orter, som af detta onus voro *mest* betungade. Kammarkollegium framställde ett förslag i ämnet, men detta afstyrktes af Generalpoststyrelsen, som förklarade sig skola öfvertaga hela den ordinarie kronobrefbäringen *utan särskildt anslag* för samma ändamål, om i sammanhang dermed fribrefsrätten upphäfdes och postverket erhöll rätt likasom statens jernvägar och telegrafverket att för alla de försändelser, som genom dess försorg fortskaffades, uppbära portoavgift enligt gällande taxa; och förklarade Generalpoststyrelsen, "att med fullt skäl kunde antagas, att den ökade portouppbörd, som blefve följden af postförbindelsernas utvidgande och deraf härflytande tillväxt i postförsändelsernas antal, komme att i en icke alltför aflägsen framtid verka derhän, att *dels* statsverket i förökade årliga öfverskott å postmedlen erhöle mer än full godtgörelse för hvad detsamma hade att utbetala i postafgifter för sådana postförsändelser, som hittills åtnjutit fribrefsrätt, och *dels*, till ytterligare lättnad för korrespondensen, det enkla brefportot skulle kunna nedsättas till 10 öre eller dermed ungefärligen svarande belopp" — och i afseende på det anslag, som erfordrades, förklarade Generalpoststyrelsen, "att med sannolikhet kunde antagas, att de postafgifter, som för portofria försändelser borde till postverket erläggas, ej komme att öfverstiga 250,000 kronor." Sedan beslut blifvit fattadt i enlighet med poststyrelsens förslag, se vi huruledes postverket för åren 1873 och 1874 erhöle tillökning i sina inkomster, som för sistnämnda år uppgick för tidningstransport till 163,000 kronor och för den upphörda fribrefsrätten till 250,000 kronor, och hade postverket förklarat sig kunna med dessa tillgångar icke allenast betäcka utgifterna utan äfven i eu icke alltför aflägsen framtid bereda nedsättningar i portoavgiften. Huru gick detta år 1874? Jo, i stället för öfverskott, som förefunnits allt sedan år 1870 och gradvis tillväxt — och detta under en tid, då postverket hade skyldigheten utan afgift befordra tidningar och embetsbref — så uppstod nu en brist af 113,779 kronor 12 öre.

Till samma års proposition om statsverkets behof 1874, gjorde Generalpoststyrelsen framställning derom, att för att fullständigt afliffta den börda, som för de skjutsskyldige innebars i postens befordran, ett anslag af 200,000 kronor måtte af Riksdagen begäras för att af postverket disponeras, i den mån utgifterna för postbefordringen öfverstege det anslag, som funnes för ändamålet i postverkets stat uppfördt. Redan 1860 och sedermera ytterligare 1868 eller 1869, jag mins ej med säkerhet hvilketdera året, hade nemligen i afseende å posttransporten af Riksdagen begärts ändring, åsyftande lindring för de reservskjutsskyldige. Oaktadt denna sak nyss blifvit ordnad genom

*Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)*

1870 års bref, som till de skjutsskyldiges lindring inskränkt postverkets rätt att anlita gästgifveriskjuts till dessa undantagsfall, hvarvid förhöjd lega skulle erläggas, så ansåg sig Generalpoststyrelsen kunna väcka fråga om den i Kongl. Maj:ts ofvannämnda proposition gjorda framställning om reservskjutsskyldighetens totala uppbörande. Regeringen modifierade detta förslag, och med bifall till Kongl. Maj:ts framställning beslöt Riksdagen, under vilkor att gästgifveri-, håll- och reservskjuts från och med ingången af 1875 icke finge annat än i undantagsfall mot förhöjd afgift för postbefordring anlitas, bevilja postverket ifrågavarande kreditiv i Statskontoret. Huru slog nu detta ut? Jo, så att i stället för 200,000 kronor, som poststyrelsen förklarade för ändamålet tillräckligt, 600,000 kronor dertill åtgingo.

Härjemte finna vi, huru som det af Stats-Utskottets betänkande visar sig, att omkostnaderna för postföring å landsväg och inom postanstalternas områden, hvilka för åren 1873 och 1874 beräknats till 680,000 kronor, öfverskjutit denna summa med 293,492 kronor 91 öre och således uppgått till ett belopp af 973,492 kronor 91 öre, hvarföre Riksdagen såg sig föranlåtten att påföljande år höja anslaget för detta ändamål till 750,000 kronor. Sedermera förklarar poststyrelsen vid 1875 års riksdag, att med ytterligare 50,000 kronor skulle utgifterna vara fullt betäckta, enär så många nya jernvägslinier komme att för trafik upplåtas och hvilka, ehuru de orsakade ökade kostnader för jernvägstransport, i vida betydligare mån komme att minska kostnaderna för transport på landsväg. Huru har detta slagit ut? Jo, så att man begärt 900,000 kronor i stället för 800,000. Mine herrar! under sådana förhållanden som dessa frågar jag, huruledes det kan vara rättvist, att man yrkar en undersökning af Jernvägsstyrelsens förvaltning, denna styrelse, som i allmänhet stått på den punkt, att hon icke varit rädd att öppet begära ökade afgifter för trafiken, när hon sett att verkets utgifter erfordrat tillskott och i allmänhet behållat så, att dess netto inkomster blifvit förhöjda? Jag anser således, att man bör taga något reda på hvad som vållat denna stegring i postverkets utgifter. Om man undersöker förhållandena, skall man finna, huruledes antalet af postförda mil från år 1873, då de utgjorde 544,000, nu hafva ökats med nära 100,000, eller till 638,000. Dermed hafva en hel mängd nya postkontor öppnats på landsbygden, men synas ej hafva blifvit anlagda efter någon bestämd plan och med erforderlig förtänksamhet, ty kontor hafva blifvit anlagda så, att vissa orter genom dessa ändringar fått till och med mera obeqvämt med sin post än förut. Några handlingar föreligga visserligen icke, som kunna styrka mitt påstående, men det vill emellertid synas, som om dessa nya kontor icke blifvit anlagda med den eftertänksamhet, att på samma gång det allmänna och enskilda bästa blifvit tillgodosedt. Dessutom om man tager i betraktande kostnaden för de särskilda postförda milerna, så finnes till exempel i vissa län kostnaden för $\frac{1}{5}$ af de postförda milerna uppgå till 2 kronor 50 öre per mil eller derutöfver, i ett annat län för $\frac{2}{3}$ af de postförda milerna likaledes till 2 kronor 50 öre eller derutöfver, i ett tredje län för hälften af de postförda milerna till enahanda belopp, men i de nordligaste på kommunikationer

Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)

fattigaste länen, Westerbottens och Norrbottens, utgör den högsta legan 2 kronor 53 öre, hvilket dock för Norrbotten är förhållandet med ett fåtal mil; först vid 2 kronor milen uppgår det postförda milantalet till något större belopp. Det måste vara något fel i dessa arrangementer, och jag tror detta så mycket mer, som, vid jämförelse mellan de tre styrelserna, tullstyrelsen, telegrafstyrelsen och poststyrelsen, beträffande kostnaderna för resor i embetsärenden, jag funnit, att, under det dessa kostnader bestiga sig för tullstyrelsen till 23,000 och för telegrafstyrelsen till 10,000 kronor, desamma för poststyrelsen uppgå till allenast 5,000 kronor. Detta förhållande tyckes utmärka, att man i detta sistnämnda embetsverk icke så mycket, som man borde, företager resor för att anställa sådana undersökningar, hvarigenom de lokala intressena kunde tillgodoses utan det allmännas allt för myckna betugande.

Jag anser visserligen för min del, att i dessa frågor poststyrelsen bör mildt bedömas, emedan man villigt må erkänna, att denna styrelse i allmänhet genom sina åtgöranden sett till godo allmänhetens kraf på bekväm postgång på ett sätt, som bör tillfredsställa alla billiga anspråk, men en sak, som är nödvändig att tillse, är, att ett embetsverk sådant som detta bär sig. Första villkoret för en god förvaltning, i synnerhet af den beskaffenhet som denna, som tillika är en *industrigren*, är att det bär sig så, att åtminstone driftkostnaderna betäckas af inkomsten. Man bör derföre med varsamhet anlägga nya poststationer. Vi skola erinra oss, att poststationernas antal, som vid 1873 års början utgjorde 347, nu stigit till öfver 1,600, samt att förhoppningarne och anspråken på sådana stationer oupphörligen växa. Det är derföre af vigt, att Riksdagen gifver poststyrelsen ett stöd för att icke vidare utsträcka stationernas antal och ej gifva efter för påtryckningarne i detta hänseende, utan i dess ställe se till att antalet poststationer minskas samt indragningar ske der de kunna verkställas. till exempel på sådana orter, der, såsom fallet lärer vara, poststationer finnas på halfannan fjerdingvägs afstånd från hvarandra. Jag för min del tror derföre en revision af poststyrelsens tillstånd vara af behovet synnerligen påkallad för att visa hvarje stations kostnad och inkomster och derefter bedöma, om och i hvad mån dessa stationer böra bibehållas eller till antalet inskränkas. Då emellertid Första Kammaren lärer afslagit väckt fråga häröf, så är det klart, att någon sådan revision nu icke kan vidtagas eller ett så beskaffadt beslut fattas. Men i afseende å denna punkt skulle jag önska, att den erhöle en annan lydelse. Der föreslås, att de ifrågavarande utgifterna må af Statskontoret fyllas "mot ersättning af postverkets blifvande öfverskottsmedel, så långt dessa dertill förslå". Denna tirad är i min tanke alldeles öfverflödig. Ty jag får fästa uppmärksamheten derpå, att 1868 års Riksdag uttryckligen beslöt och i skrifvelse till Kongl. Maj:t tillkännagaf, att alla de öfverskott och besparingar, som inom postverket kunde uppstå, skulle öfverlemnas till Statskontoret. Denna bestämmelse qvarstår numera endast för att hos en och annan ingifva den tron, att postverket kunde lemna statsverket godtgörelse för de anslag, som från Statskontoret utanordnas åt poststyrelsen. Såsom jag

redan har visat, uppkom dock redan år 1874 för postverket en brist, som för år 1875 ökats till 600,000 kronor, hvadan något öfverskott icke lär vara att påräkna.

Vidare anser jag det vara af vigt, att Riksdagen hvarken bedrager sig sjelf, ej heller hos allmänheten ingifver andra än med verkliga förhållandet öfverensstämmande föreställningar genom att icke bestämma något belopp, som af statsverket bör gifvas till understöd åt posten. Det kan naturligtvis icke falla mig in att yrka afslag å det anslag, som blifvit begärdt för postverkets räkning; ty ett sådant anslag lär väl vara nödvändigt, sedan saken en gång kommit på denna punkt. Deremot anser jag det vara af nöden, att en viss begränsning göres i afseende å poststyrelsens rättighet att hushålla med de medel, som blifvit öfverlemnade till dess förfogande. Styrelsen eger nu full makt och myndighet att inrätta huru många poststationer den vill äfvensom att uppgöra så höga skjutsningsackord, som den kan finna för godt. Ingen garanti finnes för att styrelsen icke kan utsträcka denna sin myndighet så långt, att, likasom detta anslag af 600,000 kronor, som nu för dylika ändamål utgår, är tre gånger så stort som det belopp, hvilket styrelsen från första stund ansåg nödvändigt derför, det icke kommer att ännu en gång tredubblas och sålunda uppgå till 1,800,000 kronor. Såväl för att en begränsning uti poststyrelsens ofvannämnda myndighet måtte åstadkommas, som ock för att allmänheten må kunna inse, huru det verkligen förhåller sig med postverkets ekonomi, och icke invaggas i den tron, att postförvaltningen bär sina egna utgifter, än mindre likasom i andra länder lemnar öfverskott, är det alltså af vigt, att det uttryckligen framhålles, att postverket är i behof af *understöd* från statens sida. På grund häraf får jag föreslå, att ifrågavarande punkt måtte erhålla följande lydelse: *att Riksdagen må för år 1877 bevilja ett förslagsanslag af högst 600,000 kronor till fyllnad af det belopp, hvarmed — i sammanhang med fortfarande inskränkning i rättigheten till gästgifveri-, håll- och reservskjutsens anlitande för posternas fortskaffande — utgifterna å anslaget till postbefordran å landsväg och inom postanstalternas områden kunna komma att öfverståga anslagssumman, 900,000 kronor.* Jag anhåller om proposition derå.

Chefen för Kongl. Finansdepartementet, Herr Statsrådet Forssell: Som herrarne torde finna, förekommer i Stats-Utskottets hemställan uti denna punkt intet, som egentligen kunde gifva chefen för Finansdepartementet anledning att taga till ordet. Men den siste talarens stränga granskning af postförvaltningens verksamhet och hans välvilliga yrkande till detta betryckta embetsverks hjälp och understöd föranleda mig att egna en något närmare uppmärksamhet åt så väl hans anförande som Utskottets yttrande i slutet af dess motivering.

Jag kunde egentligen förbigå dessa yttranden, emedan de enligt min tanke fått en något oegentlig adress. Det existerar nemligen icke någon direkt korrespondens emellan Riksdagen eller dess Utskott och statens embetsverk, och det kunde derfore väl hända, att den, till hvilken orden å sidan 13 i Utskottets betänkande blifvit rigtade,

*Angående
statsbidrag öf
Postverket.
(Forts.)*

Angående
statsbidrag *å*
Postverket.
(Forts.)

eller Generalpoststyrelsen, aldrig om dem erhöles kännedom. Men äfven om poststyrelsen skulle få kunskap om detta öppna bref af Stats-Utskottet, händer det antagligen, att styrelsen icke anser sig af dessa ord berörd, då den är i fullt medvetande om, att alla de stora reformer, som äro den egentliga anledningen till dessa, efter Utskottets uppfattning, olyckliga finansiella resultat af poströrelsen, blifvit företagna på Kongl. Maj:ts uttryckliga befallning. Kongl. Maj:t åter, om han funne skäl att af sin rådgifvare fordra redogörelse för de förmenta missförhållanden, som Utskottet påpekat, skulle snart få upplysning derom, att dessa förhållanden, sådana de nu äro, hafva sin grund uti två bekanta författningar, den ena angående postskjutsens skiljande från jordbruket och den andra angående kronobrefbäringens afskaffande, hvilka författningar blifvit utfärdade sedan Riksdagen lemnat sitt bifall till Kongl. Maj:ts derom afgifna proposition, och särskildt med afseende å kronobrefbäringens skiljande från jordbruket att Kongl. Maj:t uttryckligen föreslog Riksdagen att i stället för denna föräldrade postmekanism, som skulle afskaffas, borde inrättas ett stort antal mindre poststationer i riket, måhända en inom hvarje socken. Slutligen skulle Kongl. Maj:t kunna dervid erinra, att dessa båda författningar, som så i grunden ombildat postverkets affärsverksamhet, hafva sitt breda underlag och sin bestämda anledning uti jag vet icke huru många under detta århundrade gjorda framställningar vid och från Riksdagen, hvilka slutligen kulminerade uti 1868 och 1869 års bekanta skrivelser angående just postskjutsens skiljande från jordbruket samt kronobrefbäringsskyldighetens afskaffande. Om det således skulle ligga något tadel uti de ord, som Stats-Utskottet här användt, torde detta glida alldeles förbi poststyrelsen och för Kongl. Maj:t blifva temligen omärkbart, men deremot återfalla så mycket tyngre på Riksdagen sjelf, der jag dock förmodar att det icke torde finna synnerligt genljud.

För min del kan jag emellertid icke läsa något tadel i nu ifrågasvarande ord; jag ser deruti endast uttrycket af ett oroligt bekymmer, och det är derföre med särskild tillfredsställelse jag begagnar tillfället att med ledning af de officiella uppgifter, som varit att tillgå, inlägga något mera ljus i den mörka teckning, som Stats-Utskottet lemnat af postverkets finanser, samt bidraga till lugnande af de farhågor, som inom Kammaren kunnat väckas beträffande postverkets framtida utveckling.

Stats-Utskottet har råkat ut för det missödet att genom en något ofullständig förfrågan på orätt ställe erhålla till svar ett par ofullständiga uppgifter rörande postverkets finansiella ställning; och i räkenskapsfrågor är ofullständighet liktydig med origtighet. Utskottet har på grund af det erhållna svaret lemnat Riksdagen en upplysning, som visserligen icke innebär så stora felaktigheter, som den ärade representanten från Upsala nyss antydt, men likväl lider af några brister. Stats-Utskottet upplyser t. ex. rörande postverkets ställning år 1873, att emot inkomster af 3,170,000 kronor svara utgifter till belopp af 3,344,000 kronor, utvisande sålunda en brist af 174,000 kronor. Dessa siffror finnas också tryckta uti Generalpoststyrelsens för år 1873 af-

gifna berättelse. Om herrarne behagade se efter der, torde herrarne emellertid finna, att man förbigått några ganska viktiga omständigheter. Först och främst synes deraf, att den föregifna bristen kunnat betäckas derigenom, att postverket vid nämnda års början hade en ganska betydande behållning. Vidare framgår af ofvan berörda berättelse, att den förmenta bristen helt och hållet beror derpå, att bland utgifterna inräknas vissa poster, hvilka omöjligen kunna anses som årliga utgifter för postverket. I summan 3,344,000 kronor ligger nemligen bland annat en större post å 409,000 kronor, hvilken utgör en leverering från postverkets kassa till statsverket, äfvensom en annan post å 65,000 kronor, som representera en utgift i och för bygande af posthuset och hvilka icke höra till postverkets af årsinkomsterna bestridda utgifter, utan tagits af reserverade medel. Sålunda förvandlas den förmenta bristen å 174,000 kronor till ett verkligt överskott för postverket af omkring 300,000 kronor.

*Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)*

På enahanda sätt, ehuru icke fullt så fördelaktigt för postverket, ställer sig räkningen för år 1874, om man nemligen här såsom för 1873 iakttaget skillnaden emellan kassautgifter och kapitalutgifter, en skillnad som, efter mitt förmenande, nödvändigt måste beaktas, enär derförutom ingen affär i världen skulle kunna visa annat än balans. Om man, med beaktande af berörda skillnad, ser till, huru postverkets inkomster och utgifter ställt sig under de sistförflutna 7 åren, 1868—1874 — jag väljer denna period, derföre att det är från och med år 1868, som postverket upphört att hafva en fullt själfständig kassaförvaltning, i det att de årliga överskotten från och med nämnda år öfverlemnats till statsverket -- så visar sig, att postverket vid 1868 års ingång egde en behållning af 772,000 kronor. Derefter har postverket, om man jemför dess verkliga årsinkomster med dess verkliga årsutgifter, lemnat överskott, nemligen:

1868	af 185,656 kronor.
1869	„ 196,315 „
1870	„ 350,761 „
1871	„ 315,459 „
1872	„ 426,732 „ och
1873	„ 300,575 kronor,

och först år 1874 har, på samma sätt räknadt, en brist uppstått af 123,779 kronor. Ofvannämnda överskott gifva, efter afdrag af nyssberörda brist, ett belopp af 1,651,716 kronor. Läggas till denna summa behållningen vid 1868 års ingång, eller omkring 772,695 kronor, så erhålles ett belopp af omkring 2,424,411 kronor.

Frågas nu, huru denna tillgång, som skapats genom postverkets affärsverksamhet, blifvit använd, så visar sig, att postverket under nedan nämnda år till statsverket öfverlemnade följande belopp, nemligen:

år 1868	348,142 kronor,
„ 1869	184,202 „
„ 1872	414,015 „
„ 1873	409,899 „
samt „ 1874	165,509 „

och således tillsammans en summa af 1,521,769 kronor. Dessutom

*Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)*

har postverket under samma tid använt ett belopp af sammanlagdt 617,308 kronor till förvärfvande af sådan egendom, som förökar statens kapitalförmögenhet, såsom fallet t. ex. är med de medel, som användts till uppbyggande af posthus i Stockholm och Göteborg, inköp af en tomt för posthuset i Stockholm, utrustande af ett postångfartyg.

Då dessa begge belopp: 1,521,769 kronor, som aflemnats till Statskontoret, och 617,308 kronor, som användts till byggnader, eller tillsammans 2,139,077 kronor, dragas från nyssnämnda summa, 2,424,411 kronor, så utvisar återstoden, 285,334 kronor, postverkets vid 1874 års slut bokförda behållning.

Nu vågar jag till herrarne hemställa, huruvida man om en affärsverksamhet, som i medeltal lemnar ett öfverskott af 235,000 kronor årligen och till statens kassa levererar under 7 år i medeltal 217,000 kronor, med fog kan säga, att jemvigten mellan dess inkomster och utgifter är störd, synnerligen om man tager hänsyn till den utomordentligt raska utveckling detta verk under dessa år undergått, under det att å samma tid de mest kända omkostnader hämnat dess verksamhet. För min del kan jag ej finna, att dessa siffror gifva stöd åt det yrkande, som den siste ärade talaren framställt. Att de beräkningar öfver postverkets utgifter, som Generalpoststyrelsen år efter år framlagt, icke alltid slagit sig så ut, som styrelsen hoppats, torde kunna ursäktas med hänsyn dertill, att de pris och det arbete, som styrelsen haft att betala, varit oupphörligt i stigande. Det är nemligen omöjligt att, under det prisen å kördagsverken ökas, i en så omfattande förvaltning som denna på 50,000-talet räkna rätt, och dessa misräkningar synas mig icke innebära tillräcklig anledning att för granskning af postverkets affärer, hvilka icke alls utgöra någon hemlighet, tillsätta någon särskild revision.

Jag ber ock få anmärka, att det belopp af 600,000 kronor, som postverket vid 1875 års slut erhöll från Statskontoret, var en lyftning i förskott, som endast tillfälligtvis var för postverkets rörelse behöflig. Det var helt enkelt en kassaaffär, beroende på att postverkets kassa vid 1875 års slut var nästan tömd. Det gifna förskottet kan återbetalas, då postverkets kassa åter blifver öfverfylld. Sådan leverans mellan den stora kassan, Statskontoret, och den mindre kassan, postverket, har flera gånger förekommit, och denna kassarörelse har jag icke heller tagit i betraktande, då jag framställt postverkets verkliga ställning.

Slutligen ber jag att få lemna en upplysning rörande den Generalpoststyrelsens verksamhet, som möjligen kan vara afsedd med Stats-Utskottets i dess motivering begagnade ord, nemligen styrelsens af Kongl. Maj:t medgifna och anbefalda verksamhet för nya postgångars bestämmande och nya poststationers anläggande. Först och främst är att märka, att frågorna härom afgöras af Generalpoststyrelsen och länsstyrelserna gemensamt, och jag tror mig kunna påstå, att poststationer icke anlagts, utan i samråd med och på tillstyrkande af vederbörande länsstyrelse, hvilken lär vara den ortmyndighet, som med bästa sakkunskap kan bestämma, *hvar* en poststation må vara bäst behöflig. När Kongl. Maj:t lemnade Generalpoststyrelsen i upp-

drag att verkställa den reglering af postgången, som erfordrades till följd af kronobrefbäringens afskaffande, så var det nödvändigt, att till en början en stor mängd poststationer inrättades. Kongl. Maj:t hade sagt, att de kunde blifva lika många som socknarne i riket. Antalet af nya poststationer, som i förstone anlades, uppgick till omkring 1,250; förut funnos omkring 350; ännu återstå således icke så få, innan socknarnes antal inom riket blifvit uppnådt. Emellertid har verksamheten med anläggande af nya poststationer från och med Juli månad nästlidet år nästan alldeles afstannat. Jag upprepar här den upplysning, som i Första Kammaren meddelades af chefen för postverket, att af 55 ansökningar om nya poststationer, som efter nämnda tid inkommit, endast 9 blifvit bifallna, bland hvilka sex afsett förut befintliga jernvägsstationer. Kammaren torde häraf finna, att Generalpoststyrelsen icke med alltför stor brådska fortgått på en väg, der utvecklingen dock är mera beroende af dess egen makt och myndighet.

Såsom jag nämnde, kan jag, för min del, icke finna något egentligt skäl för nedsättande af en sådan revision, som den siste ärade talaren föreslagit. Jag har för öfrigt ingenting att invända mot hvad Stats-Utskottet i sin motivering anført. Då jag icke kan uppfatta dess ord såsom något klander emot det sätt, hvarpå postverket förvaltas; då jag icke heller kan tillmäta dess siffror någon särdeles stor betydelse och då jag slutligen icke finner framtiden så mörk, som Stats-Utskottet föreställt sig, anser jag mig likväl i denna motivering finna stöd för den förhoppning, att längre fram, då fråga förekommer om vissa förändringar i postinstitutionens verksamhet, åsyftande dels ändring i villkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran i ändamål att vinna en lättnad i kostnaderna för postförvaltningen, dels, i motsatt riktning, en nedsättning i brefportot, som möjligen komme att ännu mera rubba jenvigten mellan inkomster och utgifter, Kammaren måtte fästa det största möjliga afseende på det råd, Stats-Utskottet gifvit, att till en början framgå sakta och försigtigt med postverkets utveckling.

Grefve Sparre: Sedan herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet nu, på ett sätt som utan tvifvel skulle hafva skingrat alla farhågor, om några sådana funnits, redogjort för postverkets ställning, skulle mitt uppträdande i denna fråga varit alldeles öfverflödigt, och jag skulle ej heller hafva trädt upp, så vida jag icke redan, innan det var mig bekant, att Herr Finansministern ämnade yttra sig i frågan, hade begärt ordet.

Då det kanske likväl icke kan vara utan allt intresse att erfara, att de åsigt, som här uttalats af den förste ärade talaren, icke delas af denna Kammare i allmänhet, ja — jag vågar nästan hoppas det — icke omfattas af någon inom Kammaren, så kan det väl ändå vara skäl, att någon mot honom höjer sin röst.

Det behöfver väl icke sägas herrarne, att postverket och hela postinstitutionen i vårt land inom en jemförelsevis ytterst kort tid undergått så ofantliga reformer, att man i afseende å tiden nästan kan kalla det en verklig revolution.

*Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)*

Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)

Att borttaga ett så betydligt onus, som postskjutsen var, hvilket vi landtbrukare väl känna till; att, i stället för postverkets rätt att för postens befordran använda gästgifveriskjutsen, upprätta ordentliga postföringskontrakt, hvarigenom de skjutsande, då konkurrensen i detta hänseende ännu icke är synnerligt stor, kunna betinga sig, snart sagdt, huru mycket som helst, och slutligen att borttaga den rätt betungande kronobrefbäringen samt lägga hela bördan af dessa tre betydande besvär på ett enda verk, det vill säga något, och att detta icke kunnat ske utan betydliga kostnader, derpå kan väl ingen menniska undra.

Men, mine herrar, detta allt är ändock icke nog. Vi minnas ännu, åtminstone de äldre bland oss, den tid, då postanstalter endast funnos i städerna och ännu ingen tänkt på, att posten äfven skulle kunna vara till fördel landsbygden. Postväsendet betraktades från början endast ur de stora merkantila intressenas synpunkt, såsom ett medel att underlätta och gynna köpmannakorrespondensen, men att det skulle gå så långt ned som att uppehålla förbindelsen till och med mellan grannsocknar, derpå hade väl ingen haft den minsta tanke. Det är denna reform, som vi nu sett lugnt och utan minsta afbrott i våra kommunikationer af poststyrelsen genomföras, och likväl börja vi, sedan den en gång skett, att ruska på oss derföre att den kostat något. Tror någon verkligen, att man i vår tid kan åstadkomma något stort, utan att kostnader äro dermed förenade? Jag har den största möjliga aktning för den ärade representanten för Upsala stad, när han uppträder i sin kateder, men jag befarar, att han icke tillräckligt känner förhållandena på landsbygden — dit jag räknar mig, eluru jag inom Kammaren händelsevis representerar ett stadssamhälle — samt hvilka ofantliga fördelar vi landtmän genom dessa förändringar ernått och yttermera vänta oss. Långt ifrån således, att jag skulle instämna med honom deruti, att vi borde göra inskränkningar i afseende å postverket, är jag tvärtom af den mening, att ännu ytterligare utveckling af detsamma är af nöden, om denna institution skall kunna bära sig. Ty jag tror, att om postverket skall kunna bära de dryga kostnader, som uppkommit genom de af mig nyss antydda väsentliga förändringar i dess åligganden, skall det ske derigenom, att allmänheten vänjer sig vid och kommer till insigt om fördelen af att, när man vill skicka bud från en grannsocken till en annan, vända sig till postverket i stället för att, som nu vanligen sker, använda enskilda budbärare, men dertill fordras först och främst, att man icke indrager, utan tvärtom ökar poststationernas antal, och vidare att dessa stationer förläggas så, att man icke *tvingas* att använda enskilda bud, utan *kan* vända sig till postverket.

Hvem kan undra öfver, att genomförandet af sådana reformer till en början kostat penningar, och hvem kan väl föreställa sig, att inkomsterna deraf så omedelbart skola inträda, att icke genast vid första tillämpningen af förändringen skall uppstå någon brist? Den, som börjat inrätta en ny train i allmänhet, vet, att det plägar gå om något, ibland många år, innan rörelsen kommer sig i gång, och enahanda är förhållandet med postverket. Det är alldeles klart, att dessa stora reformer, dessa fullständiga förändringar i postväsendet

*Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)*

fordra tid, innan folket hinner vänja sig vid dem, och man kan således omöjligen vänta, att de *omedelbart* skola äfven i fiansielt hänseende röna framgång. Hvar och en, som gör en anläggning, hvilken som helst, vet, att han måste stå ut ett eller annat år och genomgå, så att säga, en nyhetens pers, innan förhållandena gå in i de nya färrorna och blifva så fruktbringande, som de antagas skola blifva. Jag ber ännu en gång få erinra om den omständigheten, att landsbygden numera verkligen har anspråk på att af postverket erhålla ett gagn, som den under århundraden förut icke haft, då detta verk hittills egentligen varit en institution ensamt för städerna, och om vi på landet nu äro på väg att äfven få röna frukterna af densamma, vill jag bedja, att man icke söker hindra oss att af den få del, derigenom att man säger: stopp, detta kostar pengar!

Herr Finansministern uppgaf nyss, att af de 55 ansökningar om nya poststationers inrättande, som till poststyrelsen ingifvits, eudast 9 bifallits. Jag vill för min del icke häri lägga någon berömmelse för poststyrelsen; snarare skulle jag vilja göra detta förhållande till en anmärkning, förutsatt att ansökningarna varit befogade. Och jag känner af egen erfarenhet såsom landshöfding, att dylika framställningar i allmänhet icke ega rum, utau att de haft åtminstone *något* skäl för sig. Jag säger: *i allmänhet*, ty det är visserligen möjligt, att åtskilliga obefogade framställas. Det är vidare möjligt, att poststyrelsen vid inrättandet af vissa poststationer begått misstag, och att man således kan behöfva flytta en station från en trakt till en annan. Men för öfrigt äro, efter den erfarenhet jag i min landsbygd vunnit, stationerna visst icke för många, utan snarare för få, och jag är fullkomligt öfvertygad derom, att, så framt vi endast hafva mod att fullfölja införandet af dessa nya stationer, posten mer och mer skall begagnas och derigenom den ersättning vinnas, som man afser. Har man åter icke nu mod dertill, sedan banan en gång blifvit bruten, skulle man aldrig hafva vidtagit dessa reformer.

Jag kan med Herr Finansministern till fullo instämman deri, att ingen ny poststation inrättas utan att Konungens Befallningshafvande i länet höres, och jag tillägger, att poststyrelsen plägar dugtigt pruta emot, innan man kan truga fram en ny station. I detta hänseende har således från poststyrelsens sida visserligen ingen öfverdrifven beredvillighet varit att förmärka.

Om den värde representanten från Upsala med ett af honom nyss fäldt yttrande menar, att poststyrelsen icke i tillräckligt mått använder resor, så begick han ett komplett missstag. Jag försäkrar honom, att, utom det att poststyrelsen uppdrager åt Konungens Befallningshafvande att anskaffa skjuts m. m. till möjligast bästa pris, så, om poststyrelsen anser, att Konungens Befallningshafvande härvid icke förfar tillräckligt noggrant, skickar den ett ombud bredvid Konungens Befallningshafvande och ordnar ärendet samt går hans näsa förbi; och detta gör poststyrelsen rätt uti. Den skickar vidare omkring postinspektörer, för att inrätta poststationer, då det icke lyckats Konungens Befallningshafvande att för billigt pris göra det. Jag kan ytterligare intyga, att, då förslaget om de nya stationernas inrättande var å bane

Angående
statsbiirag ut
Postverket.
(Forts.)

vid kronobrefbäringens upphörande, poststyrelsen skickade en af sina ledamöter i verket till Konungens Befallningshafvande, som förut i samråd med sina underordnade uppgjort förslag till inrättande af dylika stationer, och sedermera, efter denna öfverläggning med den förutnämnde ledamoten af poststyrelsen, bestämdes platserna för desamma.

Vilja nu herrarne, att poststyrelsen skall pruta, säga nej och hålla igen, gifven den då ett sådant "stöd för indragningar," som det den värde representanten från Upsala påyrkat, att vi skulle gifva. Men efter min uppfattning behöfves ingalunda ett sådant stöd; poststyrelsen drager in allt hvad den orkar ändå.

Jag skulle trötta Kammaren, om jag längre sysselsatte mig med detta ämne, som blifvit af den nästföregående talaren med siffror fullständigt utredt. Emellertid var det temligen klart, att vid dessa reformers början skulle uppstå en brist. Lika klart är dock, efter hvad jag för min del hoppas, att denna brist skall blifva i framtiden ersatt; och jag vill således afstyrka den förändrade redaktion om *understöd* i stället för *lån* eller *förskott*, som Herr Rydin föreslagit.

Betrakta vi t. ex. jernvägsföretagen — och jag har tagit liflig del i flera sådana — så finna vi, att dessa under de första åren gått med större eller mindre underbalans, men inom några år hafva dessa företag burit frukt och så går det med alla dylika företag, jemväl med postinstitutionen, så vida den nemligen får vara i fred för alla välvilliga understöd och ovälvilliga indragningar. Jag är fullkomligt förvissad om, att Generalpoststyrelsen skall veta att fullständigt lösa en uppgift, som den hittills så förtjenstfullt löst. I likhet med Herr Finansministern anser jag också det yttrande Stats-Utskottet afgifvit ingalunda såsom ett uttryck af klander, men väl af en temligen förklarlig oro hos dem, som icke närmare känna förhållandena.

På grund af hvad jag nu anfört och hvilket, jag upprepar det, jag yttrat endast och allenast ur *den* synpunkten, att detsamma skulle utgöra en liten motvigt mot den något hjerta oro, som uttalades af den förste ärade talaren, yrkar jag bifall till den föreslagna punkten i oförändradt skick.

Häruti förenade sig Herrar *Norén*, *Smedberg* och *Sandberg*.

Herr Jöns Pehrsson: Jag tycker det vara helt naturligt, att i fråga om embetsverk af den utsträckning, som postverket har, resultatet af dess verksamhet i början icke kan vara så synnerligen gynnsamt, som man möjligen antagit. Vi skola komma ihåg, att alla dessa nya poststationer, som nästan samtidigt inrättades, tillkommit på en tid, som i alla afseenden utmärkt sig för dyrhet, och att folket i de spridda orterna icke genast insåg den verkliga nyttan af postgångarnes utvidgning samt att man på många ställen kände sig hägad att här tillämpa det gamla talet om att skära breda remmar ur andras hud eller med andra ord tyckte, att, när *staten* betalade, det ej vore så noga med utgifterna. Vi veta sålunda, att numera maximibeloppet för skjutslegan utgör 2 kronor 50 öre milen för hvarje häst, och detta utbetalas mången gång jemväl å orter, der skjutslegan eljest icke upp-

går till ens halfva beloppet. Så hände t. ex. en gång, då postskjutsen vid en poststation i min hembygd skulle bortackorderas, att densamma icke utbjöds på auktion, utan föreståndaren för stationen lä endast tillkännagifva, att den, som önskade öfvertaga postskjutsen, skulle derom hos honom göra anmälan. Detta hade till följd, att ingen konkurrens uppstod, och den förste, som anmälde sig, fick öfvertaga skjutsningen mot den höga ersättningen af 2 kronor 50 öre milen.

Så fortgick en tid, men då många funnos, som voro villiga och önskade att öfvertaga skjutsningen, anfördes hos Kongl. Generalpoststyrelsen öfver sättet att bortackordera skjutsningen klagomål, hvilka dock till en början icke hade någon påföljd. Då klagomålen upprepades, tillställdes emellertid entreprenadauktion, hvilket hade till följd att, enär konkurrenter funnos i mängd, postlegan nedgick på ett ställe till 1 krona 25 öre och på ett annat till 1 krona 12 öre milen. Enahanda kan ju förhållandet vara på åtskilliga andra orter i riket.

Hvad poststationsföreståndarnes aflöning beträffar, kan man ej med skäl säga att den är för hög. De hafva nemligen i medeltal 150 kronor om året, och då poststationernas antal är 1,600, uppgå utgifterna för deras aflöning till 240,000 kronor, hvilket ju är en ringa utgift i förhållande till de fördelar, som beredas deraf. Emellertid tror jag att Stats-Utskottet i denna punkt gått så långt, som det kunnat och bort göra. Jag vill ej besvära Kammaren med något vidare yttrande med anledning af Herr Rydins anförande, enär det samma redan af annan talare blifvit bemött; men det finnes några andra omständigheter i postverkets stat, på hvilka jag ber att få fästa uppmärksamheten, ehuru jag ej har för afsigt att framställa något särskildt yrkande derom. Våra postiljoner nemligen — åtminstone de, som tjenstgöra vid jernvägen och, om jag ej misstager mig, åtnjuta aflöning derför med 10 öre i timman — befinna sig i den obehagliga ställningen, att de, efter poststyrelsens bestämmande, få tjenstgöra ena året efter en och andra året efter en annan till beloppet vexlande aflöning. Vidare hafva, såsom vi veta, postmästarne af andra och tredje klassen i årlig inkomst 3,600 och 3,000 kronor, men hafva på många ställen jemförelsevis mycket mindre att uträtta än föreståndarne för poststationerna, ehuru dessa aflönas med mindre än 20 kronor i månaden. Dessa missförhållanden borde af poststyrelsen beaktas. Postmästarne för postkontoren äro emellertid på ordinarie stat och derfore anser man sig ej kunna nedsätta deras löner eller förflytta dem till andra orter, och äfven detta bidrager i sin mån dertill, att postverket drabbas af större utgifter, än man föreställer sig vara nödvändigt.

Jag vill i sammanhang härmed påpeka tvenne omständigheter, hvilka jag anser vara högeligen behjertansvärda. Den ena är, att, oaktadt Riksdagens för länge sedan till Kongl. Maj:t i ämnet aflåtna underdåniga skrifvelse, klockarnes brefbäringsskyldighet ännu fortfar, hvartill anledningen väl får sökas uti prostarnes och konsistoriernas oginhet. Jag kan såsom exempel på olämpligheten häraf anföra, hurusom uti en socken poststationen är belägen alldeles invid prestgården, men ändock måste klockaren hafva besvär att trafva med väskan ett

*Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)*

Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)

par gånger i månaden. Den andra omständigheten, å hvilken jag ville fästa Kammarens uppmärksamhet, är den, att postiljonerna, hvilka ju hafva det svåraste arbetet, då de icke få sky något väder vid fullgörande af sin tjänst, äro allt för ringa aflönade, i synnerhet vid jemförelse med den aflöning postkontorens innehafvare åtnjuta.

Jag kan dock för det närvarande ej annat än yrka bifall till Utskottets förslag.

Herr Rydin: Med glädje har jag funnit, att mitt förra yttrande gifvit anledning till en intressant debatt, under hvilken upplysningar af värde kommit till dagen. Jag vill med anledning af dessa till en början nämna, att de af mig åberopade siffror, nemligen att postverkets behållning utgjort:

1870	R:dr R:mt	116,168: 60,
1871	„	297,847: 02,
1872	„	409,899: 20 och
1873	„	155,000; —

blifvit hemtade ur rikshufvudbokens kapitalkonto öfver inkomsterna, och der böra de väl vara riktigt upptagna. Emellertid öfverensstämma dessa siffror icke med de af Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet nyss meddelade; och då jag icke vill ifrågasätta de senares företräde, måste jag likväl förklara, att jag anser det vara mycket underligt, att rikshufvudboken skall innehålla andra än med verkliga förhållandet öfverensstämmande sifferuppgifter.

Vidare har man påstått, att postverkets stigande utgifter i en väsendtlig grad föranledts af de med kronobrefbäringens upphörande förenade stora kostnaderna. Jag ber dock att få fästa uppmärksamhet på, att Riksdagens i detta afseende till Kongl Maj:t aflättna underdåniga skrifvelse var, om jag så får uttrycka mig, så *beskedlig*, att den ej påfordrade en sådan kraftåtgärd som den, hvilken deraf blef en följd, ty Riksdagen hemställde till att börja med endast om kronobrefbäringens upphörande på *de* orter, *der den vore mest tryckande*; och det var först sedan Generalpoststyrelsen förklarar sig kunna utan särskildt anslag anlägga och sköta samtliga de poststationer, som för förändringens genomförande erfordrades, som Kongl Maj:t till Riksdagen aflättna nådig proposition om och Riksdagen beslöt kronobrefbäringens öfvertagande af postverket.

Med anledning af hvad en talare erinrade derom, att, i betraktande af de nuvarande höga prisen, det icke kan anses underligt, att utgifterna år 1875 för posternas fortskaffande å landsväg och inom postanstalternas områden ökats med omkring 600,000 kronor, vill jag fästa herrarnes uppmärksamhet derå, att det var just uti den till 1874 års Riksdag aflättna nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof — densamma som redogjorde för de i alla afseenden förhöjda prisen och af sådan anledning innehöll framställning om dyrtidstillägg åt statens embets- och tjänstemän — som, enligt af Generalpoststyrelsen uppgjort förslag, dessa utgifter beräknades. Då nu dessa utgifter för år 1875 belöpa sig till 750,000, + 600,000,

vill jag, med anledning deraf, att man sagt, att detta grundar sig på felaktiga beräkningar, erinra, att i andra länder postverket icke är berättigadt att för posternas fortskaffande å landsväg anlita gästgifveri-, håll- och reservskjuts; men detta oakadt kan postväsendet der utvecklas utan tillskott af statsmedel. Jag frågar Eder, mine herrar, hvarföre kan ej förhållandet vara detsamma i Sverige.

I sammanhang härmed och beträffande Herr Finansministerns uppgift, att de omnämnda 600,000 kronorna vore att anse såsom ett förskott till postverket, vill jag erinra, att Generalpoststyrelsen sjelf uti statsförslaget för år 1877 förklarar, att *utgifterna* för posternas fortskaffande å landsväg och inom postanstalternas områden sannolikt komma att öfverskjuta förslagsanslaget med nämnda belopp.

En ärad talare på venersborgsbänken nämnde, att jag, såsom varande en katederman, icke kunde hafva så noga reda på postförhållandena. Jag för min del tror dock, att hvar och en, som sysselsätter sig med litteratur, skall, i likhet med mig, intressera sig för postväsendets utveckling, emedan derigenom spridningen af litterära alster underlättas. Min uppgift att Generalpoststyrelsen icke så mycket, som den borde, utsände tjänstemän för anställande af sådana undersökningar, hvarigenom de lokala intressena kunde tillgodoses och göras gällande, har deremot blifvit af samme ärade talare vederlagd. Jag hade nemligen stödt detta mitt påstående endast på ett sannolikhetsantagande vid jämförelse mellan tull-, telegraf- och postverkens respektive reseanslag af 23 tusen, 10 tusen och 5 tusen kronor. Och då jag ansåg, att postverket snarare behöfde större reseanslag än tullverket, kunde jag ej förklara det motsatta förhållandet på annat sätt, än att Generalpoststyrelsen sällan utskickade några ombud.

Herr Key: Männe icke ett ganska stort indirekt beröm kommit Generalpoststyrelsen till del just genom de anmärkningar, som här blifvit mot dess förvaltning framställda. Bland detta fåtal af anmärkningsanledningar, hvarmed man nu sysselsatt sig, har jag icke förmått upptäcka någon enda af beskaffenhet att motivera den misstro, som uttalar sig i det af den ärade representanten för Upsala framställda förslag. För öfrigt har jag egentligen begärt ordet med anledning af de yttranden dels han och dels Herr Finansministern hittills afgifvit under denna debatt.

Herr Finansministern har sålunda ansett, att Stats-Utskottet skulle hafva på origtigt ställe begärt ofullständiga upplysningar och derföre erhållit otillförlitliga sifferuppgifter. Dessa uppgifter har Stats-Utskottet likväl på officiel väg begärt och bekommit uti Generalpoststyrelsens kameralbyrå, och jag förmodar, att denna byrå varit rätta stället för deras erhållande; åtminstone måste detta antagas hafva varit poststyrelsens egen åsigt, då den från sagda byrå lemnat dem. Enligt samma uppgifter belöpte sig postverkets inkomster år 1873 till 3,170,560 kronor 95 öre och år 1874 till 3,680,246 kronor 63 öre, under det att utgifterna uppgingo det förra året till 3,344,884 kronor 80 öre och det senare till 4,053,175 kronor 23 öre. Med an-

*Angående
statsbidrag till
Postverket.
(Forts.)*

Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)

ledning af dessa sifferuppgifter, som finnas ordagrant återgifna i Stats-Utskottets nu föredragna utlåtande, pag. 12, har Stats-Utskottet omöjligt kunnat komma till den uppfattning, att i dessa utgiftsbelopp legat fördolda summor, som, efter hvad Herr Finansministern nyss meddelat, blifvit till Statskontoret levererade. Men om Stats-Utskottet i *det* hänseendet lemnat en mindre fullständig uppgift, bör väl — jag upprepar det — i sådant fall detta icke räknas Stats-Utskottet till last, då den Utskottet delgifna summariska tablå öfver postbudgeten under nämnda år svårligen kunde föranleda någon annan uppfattning af dess beskaffenhet än den Utskottet i betänkandet sökt göra gällande.

Hvad åter vidkommer den ärade representantens för Upsala uttalanden i detta ämne, vill jag anmärka, att han begått ett, sannolikt ofrivilligt misstag, då han ville rätta en uppgift, som han förklarade förekomma i detta betänkande derom, att postförvaltningen skulle hafva visat en brist år 1873 af 3,334,884 kronor och 1874 af 4,053,175 kronor. Någon dylik orimlighet innehåller emellertid utlåtandet ingalunda, och jag måste antaga, att sjelfva påståendet grundar sig på en missägning af den ärade talaren, så att, då han *talade* om *brist*, han *menade utgifter*, men i ty fall äro ock siffrorna rigtiga, sådana postkameralförvaltningen gifvit dem.

Vid tal om postverkets förvaltning ber jag få lägga herrarne på minnet, att den ofantliga utveckling, som denna institution under senare tiden vunnit, egt rum hufvudsakligen på Riksdagens egen begäran; det är Riksdagen, som föranledt postskjutsskyldighetens upphörande äfvensom inskränkningar i postverkets rätt att anlita gästgifveri-, håll- och reservskjuts. Det är likaledes Riksdagen, som hos Kongl. Maj:t gjorde framställning om kronobrefbäringens och fribrefsrättens upphörande. Uti alla dessa viktiga förändringar i afseende å postverket har Riksdagen sin andel. Och att en förvaltningsgren af en så högst betydande omfattning, hvilken till följd af båda statsmakternas initiativ inom en så kort tidrymd genomgått en, jag må säga det, så grundlig revolution som postverket, mäktat uthärda en dylik omgestaltning, utan större omkostnader och utan att medföra större brist, än som nu förefinnes, utgör — det vågar jag påstå — ett talande bevis på den utmärkta omsorg, hvarmed Generalpoststyrelsen genomfört dessa reformer. Men då den ärade Herr Finansministern lagt särskild vikt deruppå, att Utskottet skulle hafva förväxlat kapitalutgifter och förvaltningsutgifter, så torde jag dervid få anmärka, att, om än byggandet af ett posthus är en kapitalutgift för en gång, man dock kan göra kapitalutgifter i så stor skala och med sådan fart, att det verkliga kan blifva fråga om, huruvida det må vara *klokt* att så gå till väga.

Jag tror derföre, att det icke varit utan allt skäl, som Utskottet, i slutet af motiveringen till dess hemställan, yttrat, att "hvad af Utskottet anmärkt blifvit, må för poststyrelsen innebära en maning att tillse, det postverkets vidare utveckling må försiggå med den varsamhet, att jemvigt mellan inkomster och utgifter må snarast möjligen kunna åvägbringas".

På grund häraf får jag vördsamt yrka, att Kammaren må ogilla

det motförslag, som den ärade representanten från Upsala framställt, och bifalla Utskottets hemställan i nu föredragna punkt.

*Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)*

Herr Statsrådet Forssell: Med afseende å de uppgifter, som den ärade representanten för Upsala meddelat rörande postverkets ställning, anser jag mig böra nämna, att jag hemtat mina sifferuppgifter direkte ur postverkets böcker, samt att jag alldeles icke förbi-sett det förhållande, att dessa uppgifter icke fullt öfverensstämma med de i rikshufvudboken förekommande.

Jag vill likväl fästa den ärade talarens uppmärksamhet derå, att man, för att kunna öfverse *hvarje särskildt* embetsverks ställning vid årets slut, icke kan nöja sig med att i sådant afseende gå till rikshufvudbokens kapitalkonto, hvilket blir genom trycket bekant. Jag har emellertid förskaffat mig ett med ledning af rikshufvudboken gjordt omslut af siffrorna i posträkenskaperna och deraf funnit, att differenserna äro så små, att de knappt äro nämnvärda, beroende på bokföringen dels af propriebalanserna, dels af vissa utgifter för byggnader m. m. Närmare torde jag icke behöfva redogöra härför.

Hvad beträffar de omnämnda 600,000 kronor och deras egenskap af förskott, tror jag icke, att den värde talaren hade rätt, då han ville identifiera *de* 600,000 kronor, *jag* omnämnde såsom förliden höst från Statskontoret som förskott uttagna, med de 600,000 kronor, hvarmed, enligt Generalpoststyrelsens statsförslag för år 1875, utgifterna för posternas fortskaffande å landsväg sannolikt öfverskridit beloppet af det för ändamålet uppförda förslagsanslag. Denna Generalpoststyrelsens uppgift, att det belopp, hvarmed dessa utgifter öfverskrida förslagsanslaget, utgör 600,000 kronor, innebär icke, enligt mitt förmenande, att Generalpoststyrelsen kommit på en balans af 600,000 kronor eller att förlusten på postens affärer skulle uppgå till denna summa, ty samtidigt med att utgifterna ökas sker äfven en stegring i postverkets beräknade inkomster och, efter de upplysningar jag fått, torde man, ehuru bokslutet för år 1875 ännu icke är färdigt, kunna hoppas, att någon större brist för detta år icke skall uppstå.

Hvad slutligen beträffar Stats-Utskottets vice ordförandes yttrande, att Stats-Utskottet på riktigt ställe hemtat sina upplysningar, kan jag icke frångå min i detta hänseende förut uttalade mening. Det fullt rigtiga stället att söka dessa upplysningar hade naturligtvis varit hos den statsrådsledamot, Kongl. Maj:t dertill förordnat. Riktigt torde väl äfven hafva varit, derest man icke hunnit gå denna väg, att höra efter hos Generalpoststyrelsen; men en underordnad embetsman i ett verk torde vara fullkomligt ursäktad, om han på en lös begäran om uppgift på postverkets inkomster och utgifter lemnar siffror, hvilka icke duga för det dermed afsedda ändamålet. När man begär sådana upplysningar, måste man alltid bifoga underrättelser om, hvartill siffrorna skola användas. Om inkomsterna hafva upplysningar blifvit lemnade, men icke om de tillgångar, som utöfver årsinkomsterna funnits vid årets början; om utgifterna har likaså upplysning meddelats, men emedan man icke begärt underrättelse om de olika slagen af utgifter, har man fått en något för stor siffra.

Angående
statsbidrag till
Postverket.
(Forts.)

Herr Rundgren: Jag har begärt ordet med anledning af Herr Grefve Sparres yttrande, som syntes gå derpå ut att, långt ifrån att man borde till Generalpoststyrelsen låta framkomma någon erinran om större varsamhet, man fast hellre borde uttrycka den åsigten, att sagda styrelse i afseende å inrättandet af poststationer och öfriga anordningar icke gått så långt, som man skäligen kunde hafva rätt att fordra. Då dertill kommer, att en eller annan af Kammarens ledamöter sedermera instämt i detta yttrande, skulle en tystnad möjligen kunna tydas derhän, att man icke delade den af Stats-Utskottet uttalade maning, att postverkets utveckling må försiggå med "större varsamhet." För min del instämmer jag gerna med dem, som i denna maning icke vilja se något klander mot Generalpoststyrelsen, enär allmänneligen och jemväl af mig erkännes, att styrelsen vidtagit en mängd för den stora allmänheten viktiga och betydelsefulla reformer. Men fastän så är, bör det inom denna Kammare icke klandras, om en man från minoriteten äfven en gång tager sig friheten tala för sparsamhet, synnerligen som majoriteten i fråga om postverket synes vilja förneka sina principer. I denna fråga finner jag ett sådant yrkande så mycket mera befogadt, som det här gäller något stort i utgiftsväg, och det verkligen är oberäkneligt, till hvilka summor utgifterna för postverket kunna stiga, om detta verks utveckling hädanefter skall fortgå i samma progression som hittills.

Jag skulle derföre beklaga, om man af förhandlingen i Kammaren kunde draga den slutsatsen, att Kammaren icke delade Utskottets påminnelse om varsamhet i fråga om postverkets vidare utveckling.

Dessutom begagnar jag detta tillfälle att få till protokollet antecknad, hurusom de eftergifter i jordbrukets intresse, hvilka på Riksdagens begäran blifvit gjorda, nemligen postskjutsskyldighetens upphörande, inskränkning i postverkets rätt att anlita gästgifveri-, håll- och reservskjuts, samt kronobrefbäringens upphörande, mycket drygt tynga på statskassan, hvadan detta tillfälle kan vara särdeles väl egnadt att jemväl mana Riksdagen och erkannerligen denna sparsamma Kammare till varsamhet, då det gäller att hos regeringen för landtbruket begära sådana eftergifter från hvarjehanda onera, som vålla att statsutgifterna i betydlig mån ökas. En särskild anledning att vidröra detta förhållande just nu har jag dessutom uti den omständigheten, att gårdagens Post- och Inrikes Tidningar underrätta, hurusom Kongl. Maj:t nedsatt en komité, att afgifva förslag om skjutningskyldighetens ordnande. På denna komités "varsamhet" i detta grannliga ärende beror i väsentlig mån, om icke blott statsutgifterna, utan jemväl de resandes utgifter skola till fördel för jordbruket på ett betänkligt sätt växa.

Hvad beträffar det särskilda förhållande, som af en talare nyss vidrördes, nemligen att regeringen ännu icke lemnat sitt bifall till upphörandet af den så kallade klockareposten, hvartill skälet, enligt hans förmenande, skulle ligga uti någon motvilja hos konsistorierna att understödja saken; så bör jag upplysa, att efter det denna fråga blifvit remitterad till det domkapitel, jag tillhör, och samtliga pastorer i stiftet blifvit deröfver hörde, den åsigten från dem i allmänhet

yttrats, att klockareposten nästan aldrig begagnades, och att den således omöjligen, åtminstone i Karlstads stift, kan anses tryckande. Man gjorde dock den anmärkningen — och jag ber herrarne härvid fästa afseende — att omständigheter kunna inträffa, då det oaktadt upphörandet af klockareposten kan vålla stora svårigheter. Ett sådant fall inträffar, om en prest plötsligen sjuknar; har i sådan händelse ingen åliggandet att från annat håll söka anskaffa biträde, så kan deraf lätteligen vållas messfall. Inrättandet af poststationer, huru många som helst, kan i alla händelser icke ersätta rättigheten för prest att i nödfall anlita klockarepost. Om under sådana förhållanden regeringen icke brådskar med borttagandet af densamma, finner jag deri ingenting klandervärdt, synnerligen som man genom dess indragning möjligen blefve tvungen att betunga postverket med inrättandet af ännu flera poststationer, utan att likväl fullt tillgodose behöfvat.

Resultatet af hvad jag nu anfört är icke något yrkande. Jag har blott ansett mig skyldig att en gång för alla göra det uttalandet, att de lindringar, hvilka kommit landtbruket till godo och som utan tvifvel varit den hufvudsakliga anledningen till de ökade utgifter, postverket på senare tider fått vidkännas och hvilka sedermera återfallit på staten, böra mana till större varsamhet i fråga om ett alltför hastigt fortgående på vägen att lemna dylika eftergifter.

Herr Sven Nilsson i Efveröd: Jag skall icke ingå i något bedömande af de sifferberäkningar, en och annan af Kammarens ledamöter här företagit, utan vill endast fästa mig vid den andra sidan af saken, för så vidt den innefattas i Stats-Utskottets föreliggande betänkande.

Först och främst ber jag då få tillkännagifva, att jag uppfattat den af Utskottet meddelade och här särskildt anmärkta motivering på aldeles samma sätt som Herr Finansministern; och jag är särdeles tillfredsställd deröfver, att Herr Finansministern gifvit densamma den tydning, han gjort. Skulle åter det af Stats-Utskottet åsyftade uttalandet kunna gifvas en annan tolkning i *sådan* syftning, att man dermed velat uttrycka en önskan om minskning i antalet postlinier och postanstalter å landet, skulle jag för min del mycket beklaga, att den motivering, hvarom här varit fråga, inkommit i Utskottets utlåtande. Jag har dock uppfattat densamma på det sätt, att dermed endast afses en erinran i allmänhet om önskligheten deraf, att alla de besparingar, som kunna åstadkommas i afseende på *förvaltningen* och *organisationen* af postväsendet, böra iakttagas inom detta verk. Det bör således för oss vara tillfredsställande, att frågan härom kommer att behandlas redan vid *denna* riksdag, och jag är öfvertygad derom, att denna Kammare vid det tillfället nog skall veta att uppfylla hvad som blifvit i motiveringen uttaladt.

Från det håll, derifrån anmärkningar och missbelåtenhet uttalats rörande den förökade kostnad postverket under det senaste året medfört, var för öfrigt icke annat att vänta, då man känner den egentliga orsaken, hvarför denna förökade kostnad uppkommit. Orsaken dert

*Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)*

*Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)*

är nämligen till hufvudsakligaste delen kronobrefbäringens afskaffande och öfvertagande af postverket samt derjemte den omständigheten, att man i landsorten i dess ställe fått flera poststationer inrättade än förut, en reform som allttid med skärpa varit motarbetad från samma håll, huru nyttig och rättvis den än varit. Jag skulle dock knappast kunnat trott, att man sålunda fortfarande vill uttala sin missundsamhet mot de landtkommuner, som numera fått denna fördel på statens bekostnad, då man vet, att andra kommuner i alla tider varit i åtnjutande af en sådan fördel; och för mig är ett sådant uttalande förklarligt endast på det sätt, att jag antager det man missunnar oss denna fördel, som nog länge saknats på landsbygden, och att man med anledning deraf velat vid första gynsamma tillfälle göra ett försök att få Riksdagen att uttala ett klander emot den man, som modigt och klokt upptagit och genomfört reformen.

Jag vill dessutom med några ord bemöta det här fälda yttrandet, att det bör läggas poststyrelsen till last, att debet och kredit i dess räkenskaper icke numera, såsom förut, gå ihop. Det är, mine herrar, icke poststyrelsen ensam, som är skulden till detta förhållande, utan lika mycket Konungens Befallningshafvande i hvarje län, hvilken myndighet hufvudsakligen uppgjort förslaget till de nya postliniernas upprättande i de olika delarne af landet. Poststyrelsen kunde nämligen icke vara så lokaliserad i landsorten, att den förmådde utreda lämpligheten af de olika linierna och välja de bästa lokalerna för postanstalters upprättande. Den infortrade sålunda förslag i ämnet från Konungens Befallningshafvande, som i samma syfte vände sig till kronofogdarne, hvilka i sin ordning åtminstone på åtskilliga ställen begärde yttranden i frågan af länsmännen, hvarefter frågan på samma väg återkom till poststyrelsen, som i de sålunda infortrade utlåtandena måste fästa afseende vid hvad dessa myndigheter ansett vara billigt och rätt.

Att icke alltid det bästa, som kunnat uträttas, kommit till stånd, bör således icke tillvitas poststyrelsen, hvilken icke haft annan utväg än att af de från Konungens Befallningshafvande sålunda inkomna förslagen taga hvad den ansett vara för orterna bäst och nyttigast; och jag tror att vi hafva allt skäl att hoppas, att poststyrelsen, så snart den fått erfarenhet af hvad som derutinnan i verkligheten är rätt och nyttigt, också skall ställa sig till efterrättelse landtbefolkningens önskuingar i detta fall, så att icke allenast postlinierna läggas der de äro lämpligast för landsorten i allmänhet, utan den största möjliga inkomst deraf beredes staten. Och detta skall enligt min tanke ej dröja särdeles länge, då jag är öfvertygad, att allmänheten, hvars uppmärksamhet nu är fäst på dessa stationer, snart skall för poststyrelsen utreda förhållandena i hvad de icke äro på förhand utredda. Då emellertid Herr Finansministern i afseende på Utskottets motivering uttalat samma mening, som jag hyser, skulle jag för min del vilja här tillägga den önskan, att man icke går i den riktning, att poststationernas antal på landsbygden inskränkes, utan snarare tvärtom, så att hvarje kommun får sin lilla station, hvilket skulle lända kommunerna till mycket stor fördel; ty, äfven om dessa stationer icke kunna lemna särdeles stort tillskott till statsverket, så må vi dock komma

*Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forta.)*

i håg, att stationerna äro till mycken nytta för samhället i gemen, och jag vet icke, hvarföre man icke bör tillgodose den lilla kommunen med en dylik inrättning, då äfven en sådan kommun får lemna sin tribut till kostnaden derför. Att endast de stora kommunerna skulle få nytta af förslaget, anser jag vara alldeles orimligt.

Jag tror också, att det skulle vara särdeles bra, om Kongl. Maj:t, så fort som möjligt, ville öfverflytta den s. k. klockareposten på postverket, så att de enskilde blefve från befordrande af denna post befriade; och jag vill således icke heller i *detta* afseende, att motiveringen skall tydas derhän, att i den omständigheten, att en sådan åtgärd skulle medföra ökad kostnad, skulle ligga ett hinder för Kongl. Maj:t att så snart som möjligt afskaffa klockareposten.

Jag yrkar således bifall till Utskottets förslag.

Herr Carl Ifvarsson: Jag vill icke inlåta mig i granskning af de sifferuppgifter, som här förekommit, ty de hafva blifvit på så många sätt sammanställda, att man deraf haft endast ringa ledning; så mycket framgår dock af dessa siffror, att postverkets utgifter och inkomster icke gå ihop. Så mycket är klart.

Hvad jag nu egentligen vill uttala, är, att man med rätta sagt, att det är representationen sjelf, som framkallat reformen. Man har sagt, att det är representationen sjelf, som förorsakat kronobrefbäringens afskaffande; man har vidare sagt, att det är representationens egen skuld, att postverket numera icke anlitar gästgifveri-, håll- och reservskjutsen för posternas fortskaffande. Allt detta är sant. Man har ytterligare sagt, att representationen har att skylla sig sjelf, derföre att postverket har utvecklats på sätt, som nu skett. Äfven detta är i visst afseende sant. Jag anser således, att representationen har både hedern och skammen af hvad som inträffat, men på samma gång får jag säga, att jag för min del räknar hvad på detta område timat till så stor heder för representationen, att det knappast kan sägas, att den på andra fält för sin verksamhet fullgjort sitt uppdrag på mer allmännyttigt och hedrande sätt under senare tiden.

Beträffande kronobrefbäringens skiljande från jordbruket, lärer väl ingen vilja förneka, att denna lika mycket af billighet som rättvisa föranledda åtgärd ländt det allmänna till gagn och nytta. Hvad särskildt vidkommer postskjutsen, har, såsom hvar man vet, den klagan varit allmän, att denna börda i synnerhet drabbat jordbruket, som nu blifvit derifrån befriad; och jag har icke heller från statsrepresentanternes sida försport något missnöje öfver den lättnad, som härigenom kommit jordbruksnärigen till godo. För min del anser jag så väl den ena som den andra af dessa åtgärder vara lika tidsenliga som rättvisa. Hvad åter postbefordringen beträffar, så, oaktadt jag tror, att postverket utvecklats på något hastigare än man måhända tänkt sig, och oaktadt kostnaderna för dess omreglering blifvit större, än man måhända beräknat, hyser jag dock den föreställningen, att denna utveckling skall i framtiden medföra de bästa följder.

En talare har sagt, att han önskade, att postverket borde be-

*Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)*

främja spridandet af litterära alster. Äfven jag är af den mening, att postverket i detta afseende kommit i tillfälle att utöfva en lika välgörande inverkan som i afseende på affärsförhållandena i allmänhet. Det enda som här, fastän icke såsom något klander, skulle kunna anmärkas, är enligt min tanke således, att poststyrelsen måhända i sin verksamhet gått något för raskt till väga till en början och innan brefvexlingen hunnit praktiskt utveckla sig. Jag tror nemligen, att en del kommuner skulle kunnat åtnöja sig med att till en början få ett mindre antal postanstalter än nu skett. På åtskilliga ställen skulle det väl ock kunna vara tillräckligt att ännu någon tid låta ett postbud med lös- väska afgå till närmaste stad ett par gånger i veckan, samt dertill aflöna en person inom orten, som hade bestyret med att öppna väskan och utlemna brefven till vederbörande. Detta skulle naturligtvis komma att kosta mycket mindre än att, såsom nu, med skjuts befordra alla dessa postväskor kommunerna emellan. Men sedan man nu en gång kommit der- hän att inrätta en mängd större postanstalter i orterna, så tror jag det icke vara rådligt att gå tillbaka och på flera ställen indraga de anstalter som nu finnas. Något sådant vill jag för min del icke tillstyrka. Stats-Utskottet har icke heller tänkt sig, att så borde ske. Deremot har Utskottet ansett att, på sådana ställen, hvarest man ännu icke hunnit inrätta mera fullständiga postanstalter, man skulle kunna åtnöja sig med den enklare anordningen af nyss omnämnda gående postbud med postväska, hvarigenom, då någon kostnad för åkande post, som är dyrare, ej ifrågakomme, både postbefordringen och postförvaltningen blefve billigare än eljest kunde ske.

Det anmärkta, af Stats-Utskottet använda yttrandet innebär alltså endast en antydning derom, att poststyrelsen bör gå mera varsamt till väga i detta afseende, till dess man hunnit inhemta, att denna inrätt- ning utvecklats sig så, att inkomster och utgifter kommit att i det närmaste gå ihop, och hvilken tid man väl torde få hoppas icke vara så aflägsen.

Ehuru jag således å ena sidan tror, att de anmärkningar, som här blifvit framställda, kunna af närvarande förhållanden anses berättigade, är jag dock å andra sidan af den åsigt, att vi böra förena oss om bifall till Utskottets förslag, såsom varande det bästa efter nuva- rande omständigheter, emedan vi i motsatt fall skulle kunna åstadkom- ma hvad väl ingen lärer önska, nemligen en reaktion i den nyss på- började omorganisationen af postväsendets utveckling.

Herr Ola Andersson: Den omständigheten, att postverkets ut- gifter stigit i anledning af kronobrefbäringens upphörande, gaf Herr Biskop Rundgren en, som det tycktes, välkommen anledning att till Kammaren uttala en varning och en maning till Riksdagen, att den icke borde allt för lätt ingå till Kongl. Maj:t med anhållan om någon lindring för jordbruket, då den kunde för statsverket eller för andra klasser och näringar medföra uppoffringar. Detta yttrande föranledde mig att begära ordet.

Det gör ett ledsamt intryck hvarje gång man hör en högt stå- ende och upplyst man hafva så svårt att försona sig dermed, att så-

dana lindringar och lättnader kunna åstadkommas till vår modernärings gagn. Man har svårt för att medgifva, att i *dessa* anspråk kan ligga icke blott billighet utan äfven rättvisa. Då lefnadskostnaderna stiga och i följd deraf lönerna för statens tjenstemän minskas, frambära dessa till tronen och Riksdagen sina anspråk på löneförbättring, och den beviljas med rätta. Men då ett onus, hvilket ensamt drabbar jordbruket, till följd af samhällets utveckling ökas, och man framkommer med anspråk på, att äfven andra förmögenhetsslag och industriela företag skola deltaga i bördor, till hvilkas stegrade tyngd de icke litet bidraga, huru svårt är det icke att få ett sådant förslag igenom! Till sådana förslag har man lyssnat allt för litet, hvarföre också dessa bördor växt till stora summor; och då man så vill försöka att få bort en del af dem, mötes man med en varning, att det ej bör ske, emedan det kostar penningar. Jag anhåller, att man må öfva rättvisa å båda, ja å alla sidor; derigenom skall enighet bäst åstadkommas och samhällets väl säkrast befrämjas. Hvad föreliggande fråga i öfrigt vidkommer, vill jag icke vara med om uttalande af något slags mistroende till postverket och dess ledare. Jag anser dem hafva förtjent bättre och yrkar fördenskull bifall till Utskottets förslag.

*Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)*

Herrar *Anders August Andersson, A. Börjesson, Biesert, Lind* och *Per Nilsson* i Kulhult instämde med Herr Ola Andersson.

Herr Hörnfeldt: Jag har icke begärt ordet för att taga Stats-Utskottet i försvar, hvilket mina kamrater i Utskottet enligt min tanke gjort till fyllest, utan derföre, att jag tyckte Biskop Rundgrens nyss afgifna yttrande gick i något reaktionär riktning. Han fann nemligen tillständigt att till Kammaren uttala en varning att iakttaga större försigtighet i fråga om aflåtandet af framställningar till Kongl. Maj:t om reformer särskildt med afseende på lindringar för jordbruket. Ett sådant yttrande från Biskop Rundgren kan icke innefatta mer eller mindre, än att han är beredd att återgå till det gamla och ännu en gång belasta jordbruket med kronobrefbäringens och postskjutsens tunga samt att han ansåg den utgift, som genom de i dessa afseenden redan vidtagna reformerna blifvit öfverflyttad från jordbruket till statsverket, vara alltför stor. Jag för min del betraktar deremot denna jemförelsevis obetydliga uppoffring från statens sida icke vara för stor, då man dermed kunnat tillfredsställa det billiga anspråk på rättvisa, som landets jordbrukande befolkning i detta afseende framställt.

Det är dessutom högst besynnerligt, att dylika missunsamma känslor sökt sitt uttryck i herr biskopens mun. Som Kammaren torde erinra sig, förklarade han nemligen sjelf, vid öfverläggningen här om dagen om biskopskåpornas afskaffande, det den ifrågavarande skruden vid vissa tillfällen temligen tungt tryckte äfven honom. Kan verkligen denna biskopskåpa, som dock medför så ringa utgift för staten, vara tryckande för biskopen, huru tung må han då icke föreställa sig att bördan för jordbruket skulle kännas, om postskjutsen och kronobrefbäringsskyldigheten bibehölles? Säga hvad man vill, så är statens uppoffring genom nämnda oneras öfvertagande icke för stor i förhål-

Angående
statsbidrag ^{öf}
Postverket.
(Forts.)

lande till den rättvisa, som dermed vunnits. Och jag är förvissad, att derest i en framtid ett sådant uttryck, som det nyssnämnda, skulle fällas af herr biskopen — d. v. s. att han fortfarande tycker biskopskruden vara sig för tung — Riksdagen nog skall göra allt för att befria honom från den börda, som sålunda trycker hans axlar.

Jag anhåller om bifall till den föredragna punkten.

I Herr Hörnfeldts yttrande instämde Herrar *Engman, O. B. Olsson, Ivar Månsson, Joh. Jönsson* och *Magnus Jonsson*.

Herr Danielsson: Jag hade icke tänkt begära ordet. Men, då Herr Rundgren i sitt anförande berört Riksdagens skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om klockarnes brefbäringsskyldighet, så anhåller jag att ett par ögonblick få hålla mig vid detta ämne.

Jag har sjelf varit motionär i frågan, med den påföljd att, såsom Kammararen har sig bekant, en skrifvelse från Riksdagen affäts till Kongl. Maj:t, med begäran om upphörandet af nämnda skyldighet. Nu nämnde Herr Rundgren, att det hufvudsakliga skälet dertill, att presterkapet inom hans stift hölle på denna brefbäringsskyldighet, är behofvet att vid inträffande, oförmodadt sjukdomsfall för en prestman hastigt kunna få bud derom till närmast boende prest. Anser verkligen herr biskopen det vara mera rättvist, att vid dylika tillfällen underrättelse om sjukdoms-fallet meddelas genom klockaren, än genom prestmannen sjelf? Hvem, manne, har väl bästa förmågan att åtaga sig detta besvär att fortskaffa breven — klockaren eller presten, hvilken sistnämnde det samma väl egentligen tillkommer, likasom det under liknande förhållanden skulle tillkomma hvarje annan statens embetsman?

Tyngden och orättvisan af denna brefbäringsskyldighet för klockarne är alltför påtaglig, att derom kan vara mera än en mening. Riksdagen har derföre ock uttalat sig deremot, och Generalpoststyrelsen skall, som jag hoppas, väl ej heller underlåta att gripa in i saken och ordna den på ett tillfredsställande sätt.

Herr Rundgren rigtade derjemte ett varnande ord en gång för alla till Kammararen, att den icke måtte obetänkt för sin del besluta framställningar till Kongl. Maj:t i fråga om reformer rörande jordbruket. Jag ber att med anledning här af få erinra honom derom, att de onera, som lågo i postskjutsen och kronobrefbäringsskyldigheten och hvilka staten numera öfvertagit, utgöra endast en ringa del af de bördor, som trycka denna landets hufvudnäring. Då man vet att dessa bördor lades på jordbruket och tillkommo under en tid, då vid riksdagarne bondeståndet dels alldeles saknade representanter, dels såsom bevakare af jordbrukets intressen endast egde ombud, som voro utsedde af fogdar och häradshöfdingar, hvilka voro anbefalde att härtill utse män, som voro *beskedlige* och *gladlynte*, så förefaller det med kännedom om dessa förhållanden besynnerligt, om icke rättvisan i detta fall snart skall segra.

Jag hembär för öfrigt min tacksägelse till Generalpoststyrelsen för dess energiska åtgärder till postväsendets ordnande på landsbygden. I det fallet kan icke tjas om bördor. Jag tror visserligen, att

i något enstaka fall öfverbetalning kan ega rum för skjuts på landsväg, men det är en olägenhet, som snart kommer att rättas och så att säga utjemnar sig sjelf. Jag yrkar bifall.

*Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)*

Herr Jöns Pehrsson: Jag trodde verkligen, att jag skulle råka värre ut, då jag vågade röra i konsistoriernas åtgörande, men har hittills sluppit temligen helskinnad från affären. Hvad angår den ädle biskopen och den förste ärade talaren, så äro deras embeten naturligtvis så beskaffade, att de måste bo i *städer*, och der finnas ju alltid postkontor, men jag ber dem äfven tänka litet på dem, som nödgas bo långt aflägs på landsbygden. Dessa senare finna förut sjelfva bekosta postgången långa vägar och måste tåligt bära den tungan, om de ville hafva beröring med den öfriga världen. Likaså fick landsbygden vidkännas kronobrefbäringen. Således har genom de vidtagna reformerna inom postföringen landet blifvit befriadt från tvenne skattebördor, hvilka tryckte allenast en del af landets befolkning, under det den öfriga delen var fri, och den varning, herr biskopen uttalat, tror jag — långt ifrån att qväfva våra bemödanden i reformväg — tvertom böra sporra oss att så fort som möjligt söka bringa till stånd ett skattesystem, hvarigenom vi *alla* blifva lika lottade med afseende å rättigheter och skyldigheter hvad beträffar statens underhåll.

Hvad särskildt beträffar klockares skyldighet att befordra presterkapets embetsbref, så tror jag att den man, hvilken har detta ärende på sin föredragning, icke skall fästa sig vid hvad ett eller annat konsistorium och en eller annan biskop må hafva att anmärka. Jag tror att man temligen allmänt anser deras framställningar obilliga. Den stackars klockaren i socknen, der jag har mitt hemvist, nödgas i prestens ärenden gå 96 mil om året med postväskan, oaktadt ordinarie posten går två gånger i veckan. Att vilja bibehålla en sådan obillighet, tycker jag är mindre vackert af herr biskopen.

Herr Magnus Andersson: Hvad sjelfva denna viktiga sak beträffar, är det väl känt, att postverket är en af de nyttigaste inrättningar i landet, och det kan derföre minst vara lämpligt att göra inskränkningar i detsamma. Hvad jag skulle vilja säga i ämnet har emellertid redan från flera håll blifvit framhållet, men jag vill icke låta tillfället gå mig ur händerna att hembära poststyrelsen min och ortens tacksamhet för de utomordentliga steg, som så hastigt blifvit uttagna i riktning af postinrättningens fulländning. Jag kan försäkra, att, åtminstone inom min hemort, det skulle uppfattas såsom en stor olycka, om vederbörande helt plötsligt skulle säga: "nu nödgas vi draga in den och den poststationen". Deremot skulle man ingenting invända, om poststationernas antal ytterligare ökades med en och annan. Eu vidare fortgång i den riktning, hvaruti poststyrelsen de senare åren arbetat, skulle helsas med bifall i landet, och då sådant försvåras genom en nedsättning af de summor, hvilka för ändamålet äskas, så yrkar jag bifall till Stast-Utskottets utlåtande i den föredragna punkten.

Herr A. Bergström: Herr Talman! Postverkets angelägenheter äro — såsom Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet

Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)

mycket riktigt anmärkte — inga hemligheter — *lyckligtvis*, må jag tillägga, både med afseende å dem, som önska taga kännedom om dessa angelägenheter, och med afseende å den förste talaren, som så grundligt behandlat förevarande ämne och derföre lätt kunde fått emot sig skenet att hafva förrådt postverkets hemligheter; och vi känna ju alla det stränga anatema, ordspråket uttalar öfver den, som förråder nämnda verks hemligheter. Likväl ligga dess angelägenheter icke i så öppen dag, att kännedomen om postverkets faktiska tillstånd är för alla tillgänglig. Derom blir man förvissad, bland annat, af den omständigheten, att Stats-Utskottet icke förmått framlägga rigtiga siffror rörande våra postaliska förhållanden. Ense med Herr Statsrådet derom, att Utskottet för erhållande af dylika uppgifter vänt sig åt orätt håll, skall jag för min del gerna se, att enligt den af Herr Statsrådet gifna anvisning Utskottet för framtiden vänder sig till den af Kongl. Maj:t utsedde regeringsledamot, med hvilken Riksdagen närmast eger att förhandla. Emellertid är det konstateradt, att kontexten i Utskottets skrivelse är felaktig, och enligt hvad Herr Statsrådet jemväl visade, är adressen icke heller riktig. Det lär väl då gå med denna skrivelse på samma sätt som med så många andra, hvilka åt postverket anförtros — nemligen att den aldrig kommer adressaten till handa. Härmed må dock förhålla sig huru som helst; så torde svårligen kunna förnekas, att Stats-Utskottet haft goda skäl för sin erinran och maning, att tillses bör, det postverkets vidare utveckling må försiggå med den varsamhet, att jemvigt mellan inkomster och utgifter må snarast möjligen kunna åvägbringas. Visserligen hör jag för min del icke till dem — om sådana finnas — hvilka missunna jordbruket reformer och lindringar i beskattning, och jag är glad, att postskjutsningen och kronobrefbäringen upphört, men jag tror det oaktadt både att utgifterna för genomförande af de reformer, hvarom nu är fråga, kunnat vara med större noggrannhet och mera förutseende på förhand beräknade och att dessa reformer bort kunna bringas till verkställighet med mindre kostnad, än som skett. Men Generalpoststyrelsen har alltid varit så omhuldad här vid riksdagen, att ingen gerna kan undra öfver, att hon icke iakttagit all nödig varsamhet i sina beräkningar och åtgärder. Generalpoststyrelsen har varit Riksdagens "hvita barn", som jemt och ständigt blifvit klappadt, under det att styrelsen för en annan viktig gren af den svenska administrationen, nemligen jernvägstrafiken, varit det "svarta barnet". Och dock är denna styrelse ofantligt mycket sämre stäld än poststyrelsen. Jag tillåter mig att i minnet återkalla, huruledes, då först fråga uppstod om byggande af jernvägar i vårt land, man uttalade den åsigt, att det vore nöjaktigt, om trafikrörelsen komme att betäcka driftkostnaden. Denna förväntan har blifvit vida öfverträffad, och år efter år har man stegrat anspråken på behållning å inkomsterna af trafikförvaltningen, ja, det har till och med gått så långt, att man ansett densamma böra lemna sådant öfverskott, att dermed må kunna fyllas de brister, som genom afskaffande af andra ordinarie statsinkomster skulle uppstå. Deremot har poststyrelsen, sedan hon ifrån början varit försatt i den ställning, att behålla inkomsterna af dess

verksamhet påräknats för statens allmänna behof, hvilket ock visar sig deraf, att Regeringsformen betraktar postafgifterna såsom bevilling, sedermera kommit i den lyckliga belägenhet, att Riksdagen med öppen blick för verkets ändamål eftergifvit sina anspråk att deraf erhålla några bidrag till statens allmänna behof. Riksdagen har således betraktat denna institution såsom en ren kulturanstalt och icke inlagt deri något fiskaliskt intresse. Endast för så vidt och i den mån postverkets inkomster icke erfordras för institutionens egna behof, skall öfverskottet ingå till Statskontoret eller i statens allmänna kassa.

Trafikstyrelsen bidrager i väsentlig mån och icke minst genom de dyra nattågen till postföringen. De aftal, som blifvit uppgjorda mellan poststyrelsen och trafikstyrelsen och hvilka godkänts af Kongl. Maj:t, äro för poststyrelsen särdeles fördelaktiga. Enligt dessa eger poststyrelsen att mot en afgift, beräknad till 1,500 kronor om året för hvarje mil till trafik upplåten stambana, försända post å stambanorna till huru stor mängd och huru ofta som helst. Äfven de enskilda banorna hafva mäktigt bidragit till nedsättande af postföringskostnaden. De aftal, som i sådant hänseende kommit till stånd, äro för poststyrelsen ytterst förmånliga, ja, så förmånliga, att styrelserna för de enskilda jernvägarne anse dessa aftal vara för sig mycket ofördelaktiga.

Poststyrelsen har också fått den förmånen, att med afseende å detta verk den åsigt gjort sig gällande, att kapitalutgifter icke räknas såsom årsutgifter. Trafikstyrelsen har under många år sökt visa, att utgifter för nybyggnader och nya anläggningar äro kapitalutgifter och icke böra räknas till årsutgifter, men detta har aldrig blifvit af Riksdagen erkänt. Men sådant oaktadt har, då fråga varit om något tadel mot denna styrelse, alltid anförts, att behållningen ej varit tillräcklig.

Vid de af mig nu anförda förhållanden kunde det väl vara skäl, att denna punkt erhöles en sådan formulering, som den förste talaren föreslagit, på det att det måtte blifva klart för hvar och en, att postväsendet för det närvarande ej bär sig sjelf, utan kräfver understöd för sin tidsenliga utveckling. Några utsigter att vinna denna formulering tror jag för min del, efter de uttalanden som här skett, icke förefinnas, men detta hindrar mig icke att instämma i den förste talarens yrkande.

Chefen för Kongl. Finansdepartementet, Herr Statsrådet Forssell: Den siste ärade talaren har skarpt betonat de ord, jag yttrat rörande Stats-Utskottets uppgifter, men han har icke lika skarpt betonat och icke lika lyckligt gjort sig till godo de uppgifter, jag i strid med Stats-Utskottet lemnat angående postverkets ställning. Jag upplyste — och jag tror, att dessa upplysningar äro rigtiga — att postverket under de sju sista åren, om man jemför årsinkomster och årsutgifter, lemnat ett öfverskott för hvar och ett af de 6 första åren, och att allenast för det sista året, eller 1874, uppstått en brist, uppgående till endast 123,000 kronor, samt att, äfven om jag icke tager hänsyn till de 617,000 kronor, som postverket af dessa öfverskottsmedel använt till

Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)

Angående
statsbidrag åt
Postverket.

(Forts.)

uppkapitalisering, postverket ändock under dessa sju år lemnat omkring $1\frac{1}{2}$ million kronor till statsverket. Dessa uppgifter ser jag mig nödgad att ytterligare betona, då man dem oaktadt talat om brist på jemvigt mellan verkets inkomster och dess utgifter. Det är sant, att en brist uppstått under 1874 och det är möjligt, att en sådan uppkommit äfven för 1875, men när man här talar om, att denna brist uppkommit derföre att en lindring blifvit genomförd till förmån för jordbruket, så vill jag i främsta rummet framhålla, att åtgärden icke egt blott en social och politisk betydelse, utan äfven och i än högre grad en rent fiskalisk och postfinansiell. Det torde knappast kunna ifrågasättas, att icke den förändring, som skett genom kronobrefbäringens upphörande, innebär något mera än en lindring för jordbruket. Den medför en ny anordning af postverkets mekanism genom inrättande af en mängd smärre postkontor, och jag anser för min del icke den förhoppningen vara ogrundad, att tillkomsten af dessa nya postanstalter, när organisationen fått någon tid på sig att mogna, skall högst betydligt öka sjelfva posttrafiken, till gagn icke blott för de posttrafikerande, utan äfven för postverket sjelft. Men man har icke rätt att vänta, det följderna af reformen skola genast framträda. Frukterna af den stora postreformen i England mönade först efter flera år och, efter min tanke, skall den genomförda reformen äfven i Sverige medföra en ny årsserie af öfverskott i postverkets räkenskaper.

Vidare ber jag att med anledning af den siste talarens anförande få anmärka, att den af honom uppdragna parallelen mellan jernvägsstyrelsens och poststyrelsens finanser icke synes mig vara fullt rättvist genomförd. Vare det långt ifrån mig att uttala något klander mot jernvägsstyrelsen. Dertill har jag hvarken befogethet eller skäl. Men när man jemför *dess* finansiella ställning med postverkets, bör man ihågkomma, att statens jernvägar skola lemna en inkomst, som icke blott öfverstiger utgifterna för trafik och underhåll, utan äfven betäcker ränta och amortering på det kapital, som för jernvägarnes anläggning blifvit upplånadt. Man kan icke säga, att jernvägstrafiken ännu i Sverige kommit derhän, att *dessa* utgifter kunna af densamma till fullo ersättas. Huru man än räknar, äfven om man tager hänsyn till, att trafikstyrelsen kunnat till nya byggnader och uppkapitalisering lemna 24 millioner kronor under hela den tid statsjernvägarne opererat, kommer man likväl icke till det resultat, att trafiken äfven bekostat utgifterna till annuiteterna å sjelfva byggnadskapitalet. Derhän bör jernvägstrafiken en gång dock komma, men innan det skett, kan man ej säga, att jernvägstrafiken lemnat något bidrag till statsutgifterna eller att posttrafiken i jemförelse med jernvägstrafiken lemnat dåligt resultat, helst sedan upplyst blifvit, att detta senare på det hela varit godt.

Herr Torpadie: Det är egentligen ett yttrande af en talare från smålandsbänken, som uppkallat mig. Jag har funnit angeläget att förklara — och jag tror, att min åsigt i detta fall delas af många andra stadsrepresentanter — att vi långt ifrån att missuuna lands-

bygden den lättare samfärdsel den erhållit genom flera postliniers anläggande, fast hellre glädja oss deråt. Jag vill derjemte begagna det tillfälle, som nu erbjuder sig, att uttrycka min tacksamhet till Generalpoststyrelsen för hvad hon gjort till postverkets snabba utveckling under de senare åren. Att under en öfvergångstid många svårigheter möta, är dock naturligt, och jag tror, att Stats-Utskottet handlat rätt, då Utskottet i den föredragna punkten uttryckt sig på det sätt, Utskottet gjort.

Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)

Hvad slutligen angår de yttranden, som här blifvit fälda angående upphörande af postskjutsen m. m., så hör jag till dem, som ej gerna tala om den snö, hvilken föll i fjor. Huruvida detta snöfall varit för tjockt å vissa ställen eller fallit tunt och ojemnt å andra, bryr jag mig ej om att undersöka, då det är ett nöje för mig att veta, att *der* det inträffat, det verkat fruktbarande.

Jag instämmer med de talare, som yrkat bifall till Stats-Utskottets betänkande i denna punkt.

Herr Per Nilsson i Espö: Herr Talman! Jag begärde ordet i följd deraf att en talare på stockholmsbänken yttrade, att han tyckte det poststyrelsen skulle kunna något bättre beräkna kostnaderna. Detta var ett yttrande, som jag minst väntade att komma från det hållet, i synnerhet då han sedermera gjorde en jämförelse mellan jernvägsstyrelsen och poststyrelsen. Skulle man taga till grund de beräkningar, som blifvit gjorda inom jernvägsstyrelsen, och anställa jämförelse med poststyrelsen, så tror jag att poststyrelsen komme att taga sig bättre ut än jernvägsstyrelsen.

Vidare må vi besinna, att postverket är en inrättning, som endast är till för underlättande af samfärdseln mellan olika folk och olika personer, och den är således en institution, af hvilken man icke kan med skäl förvänta att erhålla några större inkomster.

Deremot är jernvägstrafiken en affär, med hvilken meningen är, att den skulle icke blott kunna bära sig sjelf utan äfven inbringa så stora inkomster som möjligt, hvarföre den äfven bör kunna betäcka de omkostnader, som å densamma äro nedlagda.

Hvad för öfrigt poststyrelsen vidkommer, skulle det vara önskligt, om hvarje annat embetsverk med så mycken kraft och energi arbetade på samhällets framåtskridande, som detta verk har gjort. Att på förhand kunna noga beräkna alla de kostnader, som kunde blifva en följd af de nya förändringarnes genomförande, är icke att begära. Väl kan det till en början synas, som skulle postverket genom dessa genomgripande förändringar hafva råkat i någon penningeför lägenhet. Men att detta skulle inträffa är väl något, som hvar och en, hvilken tänkt sig in i förhållandena, borde kunna inse. Jag vill emellertid tro, att det är med denna rörelse, som med hvarje annan, att, när den väl hunnit stadga sig, den kommer att gifva tillräckliga inkomster för att kunna bära sig sjelf. För min del kan jag således icke annat än yrka bifall till Utskottets förslag.

Angående
statsbidrag åt
Postverket.
(Forts.)

Herr Key: Jag har egentligen begärt ordet med anledning af ett yttrande af en talare här midt emot på stockholmsbänken. Han nämnde att poststyrelsen vore Riksdagens hvita barn, men jernvägs- trafikstyrelsen dess svarta barn. Det är förmodligen från denna uppfattning, som man kan härleda hans ständiga bemödanden att tvätta det senare. För min del får jag säga, att jag icke har någon sådan uppfattning, att Riksdagen skulle hafva något vare sig hvitt eller svart barn, men det är det oaktadt icke annat än helt naturligt, om man ställer större anspråk på jernvägstrafiken än på posten. Ingen enda ny jernvägsmil bygges för jernvägstrafikens inkomster, utan för af staten upplånta medel. Hvad postverket deremot vidkommer, är det ju meningen att utveckla detsamma blott genom dess egna tillgångar.

Man har aldrig hört det vara fråga om att bygga någon enda jernvägsbit för inkomster, som trafiken lemnat; deremot veta vi alltför väl, att millioner blifvit anslagna för inköpande till och med af jernvägsmaterielen. Den jemförelse, som man sålunda uppställt mellan dessa begge verk, är tydligen haltande, och jag tror icke, att Riksdagen kan påbördas att hafva gjort sig skyldig till den orättvisan att hafva velat ensidigt gynna det ena verket, men hålla efter det andra.

Öfverläggningen var slutad; och blef, sedan propositioner gifvits i enlighet med de gjorda yrkandena, Utskottets hemställan af Kam-maren bifallen.

Punkterna 4 och 5.

Biföllos.

Punkten 6.

Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.

I *mom. a* hade Utskottet föreslagit: att Riksdagen måtte, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, till 275,000 kronor nedsätta det bland anslagen till skogsväsendet ingående *reservationsanslaget* å 450,000 kronor.

I anledning af denna hemställan yttrade:

Herr Danielsson: Det torde tillåtas mig nämna, att det förefaller mig litet besynnerligt, att nedsättning af ifrågavarande anslag blifvit af Kongl. Maj:t begärd, då likväl Skogsstyrelsen uti dess i frågan afgifna utlåtande hemställt, att anslaget måtte fortfarande utgå med samma belopp, som vid förlidet års riksdag beviljades.

Såsom herrarne hafva sig bekant, är denna fråga icke synnerligen gammal, utan är tvärtom ganska ny. Så mycket besynnerligare förefaller det, att man nu skall så der taga tillbaka ett steg, som man nyss tagit framåt. Visserligen har man anført, att utaf det reservationsanslag, som här äro i fråga, icke så synnerligen stort belopp blifvit använt. Men jag tror likväl icke så stor vigt bör fästas vid den omständigheten, att man derföre skulle nedsätta denna summa. Herr

Finansministern har visserligen yttrat, att andra förhållanden kunna inträffa, då staten skulle kunna med större fördel göra sådana inköp som med ifrågavarande anslag afses, men jag kan för min del icke fatta hvilka de der "andra förhållandena" skulle blifva. Jag tror att mera lämpliga förhållanden än de, som just för närvarande råda inom landet, icke gerna kunna inträffa. En sådan plan, som Herr Finansministern framkastat, skall helt säkert gifva anledning dertill att — såsom också Utskottet mycket riktigt antyder — jordområdena komma att stiga i pris. Ty säkerligen uteblifver icke spekulations-lusten, hvar den än kommer att slå ner. Såsom herrarne veta, tillhör jag en ort, som är särdeles skogsfattig och som verkligen är i behof af understöd från statens sida, om den skall kunna möta framtida fordringar på skogsprodukter till jordbruk och näringar. Jag tillåter mig återföra i herrarnes minne, hurusom det torde vara Riksdagens moraliska skyldighet att tillgodose detta behof. Såsom vi veta, beslöt 1816—1818 års Riksdag, att alla kronans skogar skulle säljas, ty Riksdagen hade då fått den föreställningen, att skogarne skulle komma att skötas bättre uti enskild ego än uti statens. Detta Riksdagens beslut hann icke verkställas förr än år 1824. Under tiden emellan 1818 till 1824 kom Riksdagen emellertid till den åsigten, att berörda beslut vore oklokt och att staten skötte sina skogar bättre än den enskilde. Men under nämnda mellantid inträffade med afseende på Öland och en del af Örebro län att Riksdagens ofvan omförmälda beslut blef satt i verket och kronans dervarande skogar blefvo sålunda försålda, under det att berörda åtgärd icke hann vidtagas i öfriga delar af riket förr än Riksdagen kommit till andra åsikter om lämpligheten deraf. Emellertid kommo de skogar, som funnos på Öland, i enskildes händer och äro nu så afverkade, att de endast förete nakna fält. På dessa fält bo en mängd fattiga personer, hvilka naturligtvis icke äro i tillfälle att vidtaga sådana åtgärder, som kunde bringa fälten i kultur, enär dessa äro helt och hållet otjenliga för odling. Fattigdomen har således tryckt sin stämpel på dessa trakter. För att nu förekomma en sådan framtid var det, som Riksdagen beslöt att ställa ifrågavarande anslag till Kongl. Maj:ts förfogande, just i den afsigt, att medel måtte finnas tillgängliga, då ett lämpligt tillfälle kunde erbjuda sig för inköp af till skogsbörd tjenlig mark. Detta är anledningen, hvarföre det efter mitt förmenande icke vore klokt att just nu vidtaga en nedläggning uti ifrågavarande anslag; och en dylik åtgärd komme säkerligen att i laudet föranleda den uppfattning af förhållandena härutinnan, att vinden vändt sig och numera blåser åt det håll, att man vill taga ett steg tillbaka i detta hänseende. Och det torde vara klart, att en sådan åsigt komme att verka skadligt på denna fosterländska fråga; ty — säge hvad man vill — den föreliggande frågan måste betraktas såsom en fosterländsk och icke såsom en, den der afses att se endast ett ortintresse till godo eller endast gäller en viss ort. Ty, mine herrar, komma skogsprodukterna att uppjagas till oerhörda pris, så torde ovedersägligen icke endast jordbrukaren förlora derpå, enär ju skogens alster ingå uti alla lifvets förhållanden och äro oundgängliga jemväl för dem, som icke äro jordbrukare; de äro af lika

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.*

(Forts.)

Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)

stort behof för den, som vistas i stad och den, som bor på landet. Det är sålunda en fosterländsk fråga och för att den såsom sådan må kunna utvecklas är det, som jag tager mig friheten att i korthet yrka att Riksdagen med afslag å Utskottets hemställan uti denna punkt, måtte bifalla hvad skogsstyrelsen härutinnan föreslagit, eller att ifråga- varande anslag måtte fortfarande utgå med ett belopp af 450,000 kronor, och anhåller jag om proposition på detta mitt yrkande.

Friherre Tamm: Under en tid, då man allmänt drifver den satsen, att skogarna böra bevaras åt landet, synes det vara något oförsigtigt att så kort tid sedan det anslag, som för detta ändamål blifvit beviljadt, börjat operera, nedsätta detsamma. Det må väl vara sant, att hela anslaget ännu icke behöft anlitas, men derföre är det icke gifvet, att en sådan nedsättning genast bör ske. Stats-Utskottet yttrar också uti sitt betänkande, att det icke anser de skäl vara fullt tillfredsställande, som finnas anförda uti bilagan till Kongl. Maj:ts proposition i ämnet. Men just derföre att jag härutinnan instämmer med Utskottet, måste jag komma till ett annat slut än det, hvartill detta kommit.

Utskottet säger vidare, att en förändring i de uppdrifna prisen snart torde komma att inträda. Jag tror för min del att en sådan förändring redan har inträdt, åtminstone inom vissa delar af landet, och en följd häraf är, att prisen på åtminstone kalhuggen skogsmark numera icke torde vara så höga, som de varit under de näst-förflutna åren. Gifvet är ock, att till följd af minskning i skogstillgången priset på trävaror i längden kommer att stiga, och derför bortfaller också vigten af det skälet att de nuvarande prisen skulle inverka på frågan, alldenstund det måste blifva för staten en ren affär att förvärfva sig mark, som i en framtid kan blifva skogbärande.

Ett annat skäl, som blifvit anfördt mot bibehållande af detta anslag vid dess nuvarande belopp, skulle vara svårigheten att med flere egare af en skogstrakt uppgöra aftal om köp. Det må nu vara sant att svårigheter i sådant hänseende kunna uppstå, men jag antager att äfven enskilde personer skulle kunna vara villige att afstå kalhuggen skogsmark och i fråga om sådana köp torde det icke blifva så svårt att träffa öfverenskommelse. Om åter detta anslag nedsattes, skall man beröfva sig möjligheten att på en gång förvärfva för statens räkning större arealer, hvilka skulle kunna gifva tillfälle till större kronoparkers bildande. Ehuru Herr Chefen för Finansdepartementet uppgifvit att någon bestämd plan för dessa uppköp icke blifvit uppgjord, så torde dock vara lämpligt att, när stora skogstrakter utbjudas till försäljning, regeringen är satt i stånd att för statens räkning förvärfva desamma, hvarigenom ock olägenheterna deraf, att sådan plan saknas, skulle i det närmaste försvinna. Då således genom att nedsätta detta anslag man skulle helt och hållet betaga regeringen möjligheten att, om en större skogstrakt eller flera mindre sådana, hvilka låge nära intill hvarandra, erbjödes till inköp, förvärfva sådana marker för statens räkning, så ber jag att få instämma i det slut, hvartill den senaste ärade talaren kommit, eller att, med afslag

å Stats-Utskottets förslag, ifrågavarande reservationsanslag måtte bibehållas vid sitt förutvarande belopp, 450,000 kronor.

Herr Casparsson: För fyra år sedan läste man uti den utländska pressen en notis, hvilken sedermera äfven återgafs af de svenska tidningarne, nemligen att Sveriges konung till svenska Riksdagen gjort framställning dels om nedsättning i och dels om borttagande af vissa skattetitlar, men att Riksdagen förklarar att denna skattelindring alldeles icke vore behöflig; hvilket förhållande af den utländska pressen ansågs på det fördelaktigaste vitna om landets ekonomiska västånd. Denna utlandets uppfattning om svenska statsverkets blomstrande tillstånd torde icke heller jäfvas genom de upplysningar Herr Statsrådet och Chefen för Finans-departementet nu meddelat, nemligen att Riksdagen för skogsväsendet anvisat mera penningar än Kongl. Maj:t för sådant ändamål kan använda; och i så måtto är detta ju ganska tillfredsställande. Men saken har äfven en annan sida och denna är mera beaktansvärd. Vid 1873 års riksdag aflät Riksdagen till Kongl. Maj:t en underdånig skrifvelse med anhållan att Kongl. Maj:t "täcktes taga i nådigt öfvervägande i hvad mån skogshushållningen i södra och mellersta Sverige kunde främjas genom inköp för statens räkning af till skogsbörd tjenlig mark för utvidgning af redan befintliga kronoparker eller bildande af nya sådana." Jag vill härvid särskildt betona att det då var Riksdagen som i detta fall, likasom förut i allmänhet i frågor rörande skogsväsendet, tog initiativet. Med anledning af denna skrifvelse gjorde Kongl. Maj:t uti sin till 1874 års Riksdag aflättna proposition angående statsverkets tillstånd och behof framställning derom att det förut till skogsstyrelsen beviljade reservationsanslag 90,000 kronor måtte förhöjas till 258,287 kronor, och i det bilagda statsrådsprotokollet fans äfven en förteckning på de marker eller lägenheter, som på detta sätt genom skogsköp kunde förvärfvas. Denna fråga remitterades till ett särskildt Utskott, i hvars arbete äfven jag hade äran deltaga. Häraf framgick, att af staten kunde få inköpas: inom Gotlands län 1,506 tunnland, inom Elfsborgs nära 12,000, i Hallands 2,200, i Kronobergs 1,250, i Kristianstads 5,690, i Göteborgs 6,363, i Blekinge 3,035, samt inom Malmöhus län 1,552 tunnland förutom flera tusental tunnland till skogsodling tjenlig, inom Sunnerbo härad belägen mark, hvars areal jag icke är i tillfälle att närmare uppgifva. Den sammanlagda summan visar en areal af mellan 30- och 40,000 tunnland. Denna areal är visserligen icke så stor i och för sig sjelf betraktad, men om man härtill lägger att i de åtta länen, der dessa till inköp lämpliga skogsmarker äro belägna, de nu befintliga kronoparkerna icke uppgå till mera än 24,887 tunnland, så är denna areal dock icke så obetydlig, då kronan der kunde haft tillfälle att nära nog fördubbla sin skogsareal. Den summa, som uppgafs vara nödig till inköp af dessa skogsmarker, uppgick till mellan 1,300,000 och 1,400,000 kronor. Nu kan man visserligen med skäl säga, hvilket också Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i ett eller annat län anmärkt, att prisen till en del voro något öfverdrifna, men på andra ställen voro de deremot ganska moderata. Sålunda kunde

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.*

(Forts.)

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.*

(Forts.)

man till exempel inom Göteborgs län få köpa 2,000 tunnland för ej fullt 8 kronor pr tunnland, inom Hallands län för 15 kronor pr tunnland, inom Elfsborgs 6,000 tunnland för 15 à 30 kronor pr tunnland och nära 4,000 tunnland för 10 kronor tunnlandet och på samma sätt inom flera af de uppgifna länen. Beträffande den sist nämnda uppgiften anser jag mig dock vara skyldig upplysa, det Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Elfsborgs län fann priset så billigt, att han ifrågasätter huruvida uppgiften kan vara fullt exakt. Det var emellertid dessa omständigheter, som gäfvö särskilda Utskottet anledning att föreslå anslagets höjande från 90,000 kronor till 450,000 kronor. Detta beslut fattades, efter hvad jag vill minnas, alldeles enhälligt inom Utskottet, ehuru annars ganska stora meningsskiljaktigheter förefunnos, hvilka i synnerhet gjorde sig gällande i afseende å lagstiftningen för de enskildes skogar. De restriktiva åsigtorna, som i detta hänseende vunno seger, funno sitt uttryck i den s. k. "norrbottens-lagen," hvilken äfven af Riksdagen antogs. Man må med fullt skäl hafva olika tankar om denna lags nytta. För min del anser jag den endast berättigad såsom en nödfallsåtgärd, men vill till Utskottets rättfärdigande, — om sådant i detta fall skulle vara behöfligt, — erinra derom att Utskottet icke framlade detta förslag förr än Riksdagen godkänt de grunder, som inneburo ett korrektiv mot att i framtiden behöfva utsträcka lagens tillämpning till landets mellersta och södra delar. Förslaget framlades nemligen först sedan Riksdagen godkänt principen att genom inköp af skogsmark söka så mycket som möjligt utvidga statens skogar i dessa delar af riket och dymedelst göra dylika restriktiva åtgärder der obehöfliga.

När man ser, huru svenska staten under första fjerdedelen af detta århundrade skyndat sig att rent af bortskänka sina skogar, så tror jag verkligen att det är skäl att under århundradets sista fjerdedel söka godtgöra hvad man förut brutit. Jag behöfver i sådant hänseende endast erinra om 1811 års författning, genom hvilken rekognitions- och bruksskogarne fingo skatteköpas för ett pris, som ej på långt när stod i förhållande till deras värde, eller om 1824 års förordning, då kronoskogar och häradsallmänningar upplätos till sköfving af den enskilde. Att nu här uppgifva de skogsvidder, som på detta sätt bortsluddrades af staten, är för närvarande omöjligt. Jag vill endast erinra om att i Finland, som 1809 skildes från Sverige och således ej underkastades följderna af 1811 och 1824 års skogslagstiftning, har man varit mycket försigtigare. I Finland uppgår, såsom synes af den på 1860 talet tillsatta skogskommissionens afgifna utlåtande, statens skogar till 28¹/₂ millioner tunnland, således nära lika stor areal som hela Sveriges skogsbärande mark, under det att svenska statens skogar icke utgöra mer än 1,933,000 tunland; men detta oaktadt är man i Finland icke främmande för den tanken att utöfver de skogstrakter staten redan eger söka att tillvinna den ännu mera. Detta framgår oförtydbart af det utlåtande angående värden af kronoskogarne som ifrågavarande kommission afgaf. Sedan nemligen kommissionen yttrat, att den icke ansett sig kunna eller böra uppgifva några bestämda begränsningar för de marker, hvilka företrädes-

vis voro egnade att för kronans räkning bevaras, säger kommissionen: "Häriifrån har kommissionen dock ansett sig böra underdånigast föreslå undantag, hvad angår kronoskogarne i landets sydligaste län, eller inom Tavastehus samt Åbo och Björneborgs läns inspektionsdistrikter, hvarest, ehuru arealen af odlingsbar jord i förhållande till den icke odlingsbara marken är större än i de nordligare delarne af landet, det växande behovet af tillskott från kronoskogarne till fyllande af kringliggande trakters alldagliga förbrukning af trävaror likväl gör dessa skogars bibehållande uti oförminskad vidd, eller *kanske till och med deras möjliga förstoring till ett viktigt vilkor för dessa landsändars ekonomiska välbefinnande.*"

Angående reservationsanslaget till skogsväsendets befrämjande.
(Forts.)

När nu emellertid detta förslag om förhöjande af anslaget till 460,000 kronor kom till Riksdagen och föredrogs inför Andra Kammaren, så var Utskottet naturligtvis beredt på att härstädes skulle blifva ett starkt motstånd, men det behöfdes icke längre tid än som åtgick för kanslisten att läsa upp Utskottets hemställan och för Talmannen att låta klubban falla, så rullade dessa 360,000 kronor, som utgjorde förhöjningen, på en minut öfver Kammarens bord. Tro herarne icke att, när 360,000 kronor till detta ändamål utan diskussion anslagits, man tryggt kan säga att saken är mogen. Man kan i detta fall på 1874 års Andra Kammare tillämpa hvad den finske skalden säger om von Törnes kompani, då det var sändt "att rensa skogen:" "*Vi ville fram, hvar man var redobogen.*"

Nu kommer emellertid Herr Chefen för Finansdepartementet och framställer betänkligheter mot anslagets bibehållande vid förra beloppet, under åberopande af att erfarenheten visat svårigheten af att kunna använda ett så högt belopp. Herr Finansministern kan dock såsom stöd härför endast uppvisa *ett* års erfarenhet, ty anslaget har hittills endast utgått under ett enda år. Jag vet visserligen, att erfarenheten mognar hastigt vid utöfvandet af statsmannavärf, men jag föreställer mig att det varit ganska nyttigt, om Herr Finansministern dröjt ännu ett eller, ännu bättre, några år, innan han på grund af sin erfarenhet uttalat något bestämdt omdöme i saken.

Stats-Utskottet säger emellertid, "att de skäl, som sålunda blifvit anförda för anslagets minskning, icke synts Utskottet fullt tillfredsställande" och för min del ber jag att till fullo få instämma i detta Utskottets yttrande. Jag har visserligen ofta funnit Stats-Utskottet förmena, att tillfredsställande skäl icke blifvit anförda för ett anslags *höjande*, men aldrig har jag förut under min tio-åriga riksdagsmannatid erfårit, att Stats-Utskottet ansett de skäl, som blifvit anförda för ett anslags *minskning*, icke vara "*fullt tillfredsställande.*"

Det ligger verkligen en så koncentrerad kraft i denna kortfattade kritik, att jag för min del icke vill utspäda den med några kommentarier.

Deremot kan jag icke dela Utskottets sedermera uttalade förhoppning: "att den ärligen sammanträdande Riksdagen icke lärer undandraga sig att på Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning åter höja ifrågavarande reservationsanslag till ett mot behovet svarande belopp."

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

Att döma af det yttrande Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet afgifvit, torde det sannolikt komma att dröja mycket länge, innan Kongl. Maj:t kommer att känna något behof att höja detta anslag, och för det andra är jag icke rätt säker på, att Riksdagen när som helst är villig att bifalla ett sådant anslags förhöjande.

I fråga om allmänna angelägenheter gäller att fatta ögonblicket, och ett så gynsamtt ögonblick, som år 1874, torde i detta fall icke snart återkomma. För min del anser jag derföre, att bifall till Kongl. Maj:ts af Stats-Utskottet tillstyrkta förslag i detta ämne skulle innebära dödsdomen öfver försöket att under den närmaste framtiden arrondera statens skogar. Jag kommer härvid att tänka på ett yttrande, som en utaf Frankrikes unga, mest förhoppningsfulla skalders fælde, då han under första revolutionens yra fördes till schavotten. Han beklagade icke stofthyddans förintelse, men vid hågkomsten af de rika, framtidsdiga tankar, som skulle med hans hufvud tillintetgöras, lutade han det samma mot schavotten och utbrast: "det är skada, ty det fans något härinom". Då jag nu ser det bästa resultatet af 1874 års Särskilda Utskotts arbete på detta sätt tillintetgöras, kan jag å min sida ej underlåta att säga: det är skada, ty det låg en framtidsstanke deri; och jag tillägger: det är skada, att Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet känt sig fullkomligt oberörd af denna framtidsstanke.

Jag instämmer uti det af Herr Danielsson framställda yrkande.

Chefen för Kongl. Finansdepartementet Herr Statsrådet Forssell: Jag ber att till en början få göra en rättelse uti de sifferuppgifter, som af den siste talaren anfördes. Han nämnde, att svenska staten skulle ega 1,900,000 tunnland skog. Denna siffra förmodar jag vara hemtad ur någon af skogsstyrelsens äldre årsberättelser och afse kronoparkerna, som på sista tiden med förunderlig hastighet ökats. Enligt senaste mig lemnade uppgifter från nämnda styrelse hade staten vid 1874 års slut kronoparker omkring 3 millioner tunnland, kronoöfverloppsmarker och kronomarker beräknade till 3 millioner tunland, samt kungsgårds-, civil- och militie-boställsskogar omkring 500,000 tunnland, eller sammanlagdt omkring 6½ millioner tunnland skog.

För öfrigt kan jag i detta ämne, åtminstone vid detta tillfälle, fatta mig temligen kort. Kongl. Maj:ts förslag, att ifrågavarande reservationsanslag skulle till beloppet nedsättas, innebär ingenting annat än att Kongl. Maj:t under för handen varande förhållanden funnit det vara svårt att med verklig fördel för staten och på ett fullt ändamålsenligt sätt för inköp af skog under åren 1876--1877 använda mera än det till omkring 400,000 kronor uppgående belopp, som, med beräkning af öfverskott från föregående år, genom detta anslag skulle i och för skogsköp kunna af Kongl. Maj:t disponeras. Kongl. Maj:t har till fullo behjertat hvad, Riksdagen med detta anslag hufvudsakligen åsyftat. Jag har föreställt mig, och finner min åsigt grundad i den af Riksdagen till Kongl. Maj:t i ämnet aflättna skrifvelse, att med anslaget hufvudsakligen skulle afses inköp af skog i sådana trakter af

riket, hvilka saknade allmänna skogar och hvarest befolkningen icke egde full insigt om skogens nytta och värde eller saknade kunskap i rätta sättet att vårda den, på det att staten måtte komma i tillfälle att genom skogsodlingar gifva folket i dessa trakter ett godt förredöme. Sådant är väl egentliga ändamålet med dessa köp, hvilket, såsom rimligt och måttligt begränsadt, ock kan af staten ernås. Emellertid hafva numera inträdt förhållanden, som icke egde rum på den tid, då de af den siste talaren omnämnda vackra tankarne fostrades inom det Särskilda Utskottet. Staten har nemligen numera fått utsigt att just i de provinser, der företrädesvis skogsinköp skulle ifrågakomma, utan någon köpeskillning erhålla skog eller till skogsodling tjenlig mark. Jag afser härmed mark, som tillhör de till statsverket successivt hemfallande militieboställena. Jag hemställer, huruvida icke hänsyn bör tagas till detta förvärf, som står oss till buds i den närmaste framtiden, och om det icke kan vara betänkligt att ur folkets fickor taga hundratusentals kronor för att dermed inköpa några tusen tunnland skogsmark i trakter, der sådan mark förr eller senare skall komma staten till godo utan någon som helst uppoffring. För min del kan jag under sådana förhållanden icke annat än tillstyrka Kongl. Maj:t att med yttersta varsamhet använda det belopp, Riksdagen till ifrågavarande ändamål redan anslagit, och det är derföre jag äfven ansett mig böra föreslå anslagets nedsättande för 1877 till 275,000 kronor, hvilket belopp synts mig vara åtminstone för de närmaste åren tillräckligt. Vill Riksdagen detta oaktadt bevilja för ändamålet högre belopp, än Kongl. Maj:t begärt, kan jag ej inse detta leda till annat än ännu större besparing vid årets slut och bildande af en skogsinköpningsfond; men jag hemställer, huruvida det är med denna Kammares statsregleringspolitik öfverensstämmande att bilda nya fonder.

Herr Lyth: Äfven jag är bland dem, som anse, att, då 1873 års Riksdag beslöt att ställa till Kongl. Maj:ts disposition 450,000 kronor till inköp för statens räkning af skogbärande, icke odlingsbar mark, detta vara en fosterländsk åtgärd, hvilken, om den vidtoges, ovilkorligen skulle blifva verksam till att förekomma de skadliga följderna af en alltför utsträckt skogsafverkning, som redan länge egt rum och ännu i vårt land eger rum. Jag tror nemligen, att det icke finnes något säkrare medel att skydda landet för skogsbrist, än att staten vidtager en sådan åtgärd. Det är väl sant, att man försökt genom strängare lagstiftningsåtgärder förhindra en allt för stor afverkning, men detta har icke hjälpt. Det är också sant, att man sökt genom beredande af undervisning intressera enskilda personer för skogsodling, men icke heller detta har ledt till gynsamare resultat, så länge skogen icke afkastar åtminstone så mycket, som svarar emot anläggningkostnaden. Således tror jag, att exemplets makt är det enda, som här kan verka något, eller att staten gifver ett förredöme huru skogen skall skötas. För öfrigt håller jag före, att staten i en framtid kommer att få gagn af de medel, som nu förskotts-

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.*
(Forts.)

vis skulle nedläggas, nemligen på den tid, då kapitalet af de skogar, våra förfäder lemnat oss i arf, tager ett slut, hvilket till äfventyrs icke är så aflägsat.

Af dessa skäl och särskildt med hänsyn till den ort jag tillhör, der kronan eller staten i närvarande stund icke eger någon enda skogspark, som kan lända oss till mönster, då vidare just på Gotland denna vindkappa, som skall skydda oss mot havets stormar, blifvit allt mera utsliten, så att den icke vidare kan vara oss till någon hjälp, då slutligen från denna ö anbud nu gjorts staten att inköpa skog, och jag dessutom känner, att medel till sådant ändamål här finnas i tusental, har det för mig varit nedslående att finna, det denna summa, 450,000 kronor, nedsatts till 275,000. Efter det anförande Herr Finansministern nyss haft vill jag likväl icke framställa något yrkande, men ber åtminstone att för min del få nedlägga en protest mot den åsigten, att detta anslag af 275,000 kronor skulle för framtiden komma att minskas eller helt och hållet borttagas, ty detta anser jag, i likhet med Herr Casparsson, skulle vara en stor olycka för vårt land. Det är deremot jag vill protestera, under förhoppning att Riksdagen, då bättre tillfälle att inköpa skog erbjuder sig, måtte öka detta anslag åtminstone till det belopp Riksdagen en gång förut bestämt.

Herr Ehrenborg: Jag är till största delen förekommen af de föregående talarne. Hvarken den stora röstöfvervigt, hvarmed beslutet tillkommit i Första Kammaren, eller de bravorop, hvarmed Herr Finansministerns nyss afgifna anförande helsades, hafva ingifvit mig någon synnerlig förhoppning om att denna Kammare skall komma till annat beslut än hvad Stats-Utskottet tillstyrkt. Jag tror dock det vara nyttigt att i dag af en och annan till protokollet uttalas ett beklagande af de förhållanden, som föranledt Kongl. Maj:ts regering att föreslå nedsättning af ifrågavarande anslag. Statens egen skogskultur utgör nemligen, efter min uppfattning, ett ibland de medel, som i främsta rummet böra verka till förekommande af skogsbrist och den försämring i klimatiska förhållanden, som åtminstone på vissa trakter deraf blir en följd. Bland sådana medel räknar jag äfven flera åtgärder på lagstiftningens väg, såsom att statsmakterna skulle besluta en lagstiftning, hvarigenom våra skogar icke skulle förderivas genom onödiga hägnader, en lagstiftning, hvarigenom den olyckliga upplättningsrätten till afverkning på lång tid skulle inskränkas, en lagstiftning, hvarigenom skogen skulle kunna upplåtas med full eganderätt i stället för att ovilkorligen utskiftas på en mängd små hemmansdelar, en lagstiftning, hvarigenom laga skiftena icke skulle förstöra våra skogar genom skogsliqvider o. s. v. Men allra främst sätter jag statens egen skogskultur, och detta icke blott för det positiva ändamålet att bidraga till förekommande af skogsbrist och dess olyckliga följder, utan äfven för ett mera indirekt ändamål, nemligen att verka såsom ett föredöme, hvilket den föregående talaren också vidrört. Nu förefaller det i stället, som om man ville börja i alldeles motsatt ända, då man företrädesvis har på dagordningen sådana medel --

jag syftar nu icke på Kongl. Maj:ts regering, som i afseende på de förhållanden jag nu vidrör iakttagit en särdeles god hållning — utan jag säger, att man i Riksdagen och i den allmänna diskussionen synes vilja gå bakvänt till väga, när man i första rummet ifrågasätter lagstiftningsåtgärder, hvarigenom man skall trakassera den enskilde, såväl skoghushållaren som skogsmisshushållaren, under det man mera nonchalant behandlar frågor om statens egen skogskultur och de af mig nyss vidrörda lagstiftningsfrågorna.

Hvad särskildt beträffar statens egen skogskultur, är förhållandet så mycket underligare, som jag icke kunnat förstå annat, än att den proportionsvis omfattar vida mindre af vårt lands areal, än förhållandet är i de flesta andra länder. Vidare må man besinna att, med undantag af Norrland, Sverige eger vida mindre skogbärande mark i förhållande till landets areal än de flesta andra europeiska länder, nemligen endast 37 à 40 procent.

I början af detta sammanträde skulle jag ej hafva vågat framställa ett emot Utskottets förslag stridande yrkande. Men då nu tvenne föregående talare gjort det, är det för mig glädjande att få förena mig med dem; och jag yrkar således att, på sätt skogsstyrelsen föreslagit, ifrågavarande anslag jemväl för år 1877 må bestämmas till 450,000 kronor. Men för den händelse detta yrkande ej skulle bifallas, har jag dock ansett mig nödgad att till protokollet uttala den förhoppning, att, särdeles under nuvarande konjunkture, då priset på skogsmark är synnerligt i fallande, det icke skall möta några oöfvervinneliga svårigheter för regeringen att fördelaktigt placera de för ifrågavarande ändamål nu reserverade medel, samt af en kommande Riksdag äska ett anslagsbelopp, som åtminstone uppgår till den för närvarande anslagna summan.

Herr Gustaf Jonsson: Jag ber att redan i början få förklara, att jag icke kommer att rösta för ifrågavarande anslags utgående med samma belopp, som det under föregående år beviljade. Ty jag tror att Kongl. Maj:t väl bör hafva reda på hvad som i detta fall är praktiskt och för landet nyttigt. Här har visserligen af föregående talare uttryckts den fruktan, att den föreslagna nedsättningen uti anslaget skulle hafva den följd, att staten ej skulle komma att inköpa så mycket mark för skogsodling, att alla orters skogsbehov skulle blifva tillgodosedt. Då emellertid chefen för Finansdepartementet nyss här tillkännagifvit, det han ämnade tillstyrka Kongl. Maj:t att med varsamhet gå till väga i fråga om sådana inköp, tror jag, att denna hans åsigt är fullt riktig, helst jag är öfvertygad om, att under närvarande tid, då skogsafverkningen så ohejdadt pågår, många skola finna med sin ekonomiska fördel förenligt att först fullständigt afverka skogen och sedan emot hög betalning till staten sälja marken för utvidgning af redan befintliga kronoparker eller bildande af nya sådana. Ja, jag har för min del hört omtalas många sådana köp, der staten fått betala långt öfver värdet. Ser man vidare på de stora kostnader, som äro förenade med markens plantering och vård, samt den stora tillökning af skogstjenstemän, som skulle

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)

komma att erfordras, ligger deruti ett ytterligare skäl för iakttagande af varsamhet, emedan derigenom skulle kunna undvikas de många obehöfliga kostnader, som skulle uppkomma, derest staten, såsom en föregående talare föreslagit, tillagnade sig all till skogsplantering lämplig mark.

Jag vill visserligen icke bestrida rättigheten af de representanters från Gotland och Öland, som uppträdt i denna fråga, påstående, att dessa provinser framför några andra äro i behof af understöd, hvarföre jag ock gerna ser, att det anslag, Riksdagen för ifrågavarande ändamål kommer att bevilja, i främsta rummet användes till fyllande af deras behof. Men för öfrigt ber jag dock att få tillkännagifva, att jag för min del gillar Stats-Utskottets förslag.

Häruti instämde Herrar *Malmberg* och *Per Nilsson* i Wittjerf.

Herr Hörnfeldt: Hvilka varma intressen och sympatier man än må hysa för vår skogshandtering, kan man dock, vid betraktande af föreliggande fråga, icke komma till annat resultat, än Utskottet nu kommit. Jag föreställer mig nemligen, att, om man vill för ifrågavarande ändamål ställa till Kongl. Maj:ts förfogande en större summa än den Kongl. Maj:t äskat, man åtminstone först bör hafva klart för sig, efter hvilken plan Kongl. Maj:t kommer att verkställa inköp af till skogsbörd lämpliga marker för utvidgning af redan befintliga kronoparker eller bildande af nya sådana. Nu har emellertid Kongl. Maj:t förklaradt, att någon sådan plan ännu icke blifvit uppgjord, och att det kan dröja länge innan detta kan ske, emedan man först måste afvakta militieboställsskogarnes indragning till statsverket samt dessutom skaffa sig utredning öfver arealen af förut befintliga kronoskogar.

Jag påstår, att dessa inköp icke böra ega rum i någon större skala, innan ännu någon bestämd plan i detta afseende blifvit upprättad, samt att man icke bör köpa ett tunnland skog på ett ställe och ett tunnland på ett annat, utan att tillika tillse, att de kunna sammanläggas med statens förut egande kronoparker; ty annars skulle administrationen af dessa skogar blifva så dyrbar, att deras afkastning icke på långt när komme att betäcka de dryga omkostnaderna.

Jag tror, att man bör se tiden an, innan man beviljar högre belopp, än det Kongl. Maj:t för ändamålet äskat, och vi hafva dertill så mycket större skäl, som vi hört att Herr Finansministern fästat vår uppmärksamhet derå, att närmaste följden af ett sådant steg icke skulle blifva annan än den, att dessa medel komme att reserveras för framtida inköp.

Är det väl under sådana förhållanden skäl att bevilja anslag för ett ändamål, hvartill man tydligen vet, att det icke kommer att under innevarande år anlitas? Skulle åter under år 1877 en större summa blifva behöflig för inköp af skogsmarker, lämpliga att förenas med statens förut egande kronoparker eller för anläggande af nya sådana, så anser jag Kongl. Maj:t vara oförhindrad att hos Riksdagen begära förhöjning i anslaget för nämnda år. Då emellertid för närvarande

ett sådant förhållande icke är för handen, ber jag att på dessa i korthet anförda skäl få ansluta mig till de föregående talare, hvilka yrkat bifall till Stats-Utskottets förslag i denna punkt.

Herr *Jan Magnusson* förenade sig med Herr Hörnfeldt.

Herr Carl Ericson: Jemte det jag ber att få instämma i Herr Gustaf Jonssons yrkande om bifall till Stats-Utskottets förslag, vill jag förklara, att jag icke kan obetingadt dela Herr Finansministerns åsikter, enär han utgår från den synpunkten, att militieboställsskogarne hufvudsakligen borde användas för bildande af kronoparker. Min åsigt deremot är, att hufvudändamålet med detta anslag är att för statens räkning anskaffa till skogsbörd tjenlig mark, och jag tänker att Kongl. Maj:t bör, så vidt tillfälle gifves, inköpa sådan mark, oberoende af militieboställsskogarne. Det lider intet tvivel, att icke flere inom denna Kammare, för att icke säga alla, äro intresserade deraf, att så många skogsmarker som möjligt komma i statens ego; men man bör för förverkligande häraf göra afseende på icke allenast ändamålet, utan äfven medlet. Ändamålet är dels, att staten i en framtid skall erhålla en betydande vinst genom kronoparkernas afkastning, och dels att dessa kronoparker i väsendtlig mån skola komma att fylla kringliggande orters behof af ved och virke. Frågan skulle således reduceras sig till det spörsmål, huruvida man genom att bibehålla anslaget oförändradt eller genom en nedsättning deri i enlighet med Kongl. Maj:ts och Stats-Utskottets förslag, bäst kan komma till målet. För min del anser jag, att detta bäst vinnes genom vidhållande af den grundsats, att staten icke bör till hvarje pris som helst inköpa skogbärande eller till skogsodling lämpliga marker, men på samma gång instämmer jag fullkomligt med den ärade representanten från Upsala, hvilken yttrade, att, då staten i förra delen af detta århundrade afhändt sig eller, rättare sagdt, bortkastat ofantliga skogsvidder, staten nu borde låta sig angeläget vara och anse som sin skyldighet att skaffa sig deremot svarande skogar åter. I sådant afseende torde dock de af Finansministern omnämnda, af förra årets anslag återstående 140,620 kronor icke förslå långt.

Samme ärade representant yttrade vidare, att flera marker hembjudits staten till inköp för priser, hvilka syntes billiga. Men det är icke nog med att priset per tunnland ställer sig billigt, utan man måste äfven göra afseende vid markens lämplighet för bildande af kronoparker, och att, äfven om på många ställen prisen per tunnland äro låga, man jemväl bör taga i betraktande de särskilda köpevillkor, som ofta betingas, såsom rätt till utsyning, förbehåll om betesrätt med mera.

Hvad särskildt Elfsborgs län beträffar, vet jag att allvarsamma ansträngningar blifvit gjorda af skogsstyrelsen för åstadkommande af kronoparker, och att dervid köpevillkor af förenämnda beskaffenhet förekommit.

För att nu återkomma till det, hvarmed jag började, så tror jag, att man genom bifall till Stats-Utskottets förslag lättare vinner målet.

*Angående
reservations-
anslaget till
skogväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.*
(Forts.)

Ty på grund af den i landet rådande förväntan, att Riksdagen skall lemna stora anslag till inköp af skogsmarker, har det förhållande inträffat, att hos personer, som hafva sådana till afsalu, pretentionerna stigit ganska högt. Om det deremot nu visar sig, att staten vill iakttaga återhållsamhet och gå försigtigare till väga samt derigenom visar att den icke gör dessa inköp till hvarje pris och hvarje vilkor, så är jag öfvertygad, att skogssäljarnes pretentioner skola blifva mindre. Jag tror att man härigenom skall på längden komma till ett gynsamare resultat.

På de skäl, jag haft äran anföra, anhåller jag om bifall till Stats-Utskottets förslag.

Herr Hæggström: Som vi för en stund sedan hörde, eger staten redan omkring $6\frac{1}{2}$ millioner tunnland skogsmark. Jag anser visserligen icke denna siffra för hög, utan tror, att staten bör förvärfva ytterligare skogsmark; men jag tror, å andra sidan, att man vid detta förvärf, likasom vid hvarje annat, bör tillse icke allenast huru mycket som förvärfvas, utan jemväl att det redan förvärfvade väl skötes och behandlas. Och i sådant afseende frågar jag: kan man säga att skogsskötseln i vårt land är i alla afseenden så ordnad, som den borde vara. Jag tror icke, att man gerna kan påstå att så är, utan mycket torde derutinnan ännu återstå att uträtta; och i så fall är det väl äfven klokare att först tillse, att bristerna härutinnan afhjelpas och det redan förvärfvade väl skötes, samt möjligen under tiden ytterligare förvärfva nya marker, än att ideligen köpa mera skog, utan att tillse, att den redan förvärfvade så skötes, att den på en gång lemnar full afkastning och för den enskilde tjenar till godt exempel.

De skäl, Herr Finansministern anført och som blifvit af Stats-Utskottet i dess utlåtande åberopade, äro alltså för mig fullt tillfredsställande, hvarföre jag också kommer att rösta för bifall till Stats-Utskottets förslag. Men för den oförmodade händelsen, att Riksdagen icke skulle vilja fortsätta å den en gång beträdda banan och för Westerbottens län tillåta tillämpningen af den norrbottniska skogslagen, som af länet med enhällighet blifvit begärd, för en sådan händelse tror jag, att icke ens, hvad angår kuststräckorna i detta län, 450,000 kronor, ja icke ens dubbla summan skall blifva tillräcklig att inköpa de skogstrakter, som der komma att ödeläggas. Vill man nemligen hålla det ifrågavarande anslaget högt, är naturligt, att skogsegarne på kort tid öfverlåta afverkningsrätten å deras skogar till skogssköflarne, som ruinaera desamma, för att derefter till staten öfverlemna en väl afmejad mark. Det blir i så fall för skogsegarne ganska beqvämt att först sälja afverkningsrätten och sedan mot lösen till staten öfverlåta den sköflade marken. Att beträda en sådan väg är emellertid icke något särdeles sundt handlingssätt; och jag hoppas också, att Riksdagen kommer att välja den billigare utvägen, att åtminstone i de landsorter, der ett skydd från lagstiftningens sida är i detta hänseende behöfligt, också lemna ett sådant, då det af ortens

befolkning enhälligt begäres. Staten slipper då också att, sedan skogen sköflats, till högt pris inköpa den sköflade marken.

Jag yrkar bifall till Stats-Ütskottets förslag.

Herrar *Jan Andersson* i Jönvik och *Hans Larsson* i Flästa instämde i detta yttrande.

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

Grefve Sparre: För att rätt uppfatta den nu föreliggande frågan måste man noga göra sig reda för, hvad densamma egentligen innefattar. Efter min uppfattning gäller nu frågan helt enkelt, huruvida den plan, Riksdagen för två år sedan uppgjorde, nu skall öfvergifvas eller fortfarande tillämpas. Om en enskild person efter förut uppgjord plan anslår ett belopp, för att under en längre följd af år användas för ett bestämdt ändamål, men två år derefter indrager eller reducerar detta belopp, så kan jag icke föreställa mig eller åtminstone icke rimligtvis antaga, att detta härrör af annat än ett förändradt system, ty har han beslutat att använda t. ex. 450,000 kronor årligen för ett visst ändamål, så fortsätter han väl dermed åtminstone i några år. Nedsätter han åter redan efter två år beloppet, så sker väl sådant, antingen emedan han finner sig hafva begått ett misstag i de åtgärder han vidtagit, eller emedan han anser sjelfva systemet origtigt. Jag kan åtminstone omöjligen annorlunda förklara ett sådant förhållande.

Jag hyser den största aktning för andras öfvertygelse; men jag kan omöjligen finna annat än, att Herr Finansministern genom den nu ifrågasatta nedsättningen afser en förändring i det antagna systemet. Vill man nu ändra detta, så må man uttala det. Men ausser man åter den beträdda vägen riktig, bör man derå fortgå och icke genom bifall till den nu ifrågavarande framställningen gifva Herr Finansministern den uppfattning, att Kammaren gillar hans åsigt, att hela planen är origtig.

Jag har uppmärksamt genomläst hvad Departementschefen till statsrådsprotokollet anført och som legat till grund för Kongl. Maj:ts i ämnet aflåtna proposition. Han talar der om svårigheten att, der skogsegendom eges gemensamt af flera personer, åvägbringa enighet i försäljningsvilkoren dem emellan, och om de höga prisen.

Jag har, hvad beträffar Elfborgs län, mig särskildt bekant, att några sådana svårigheter der icke finnas. Der äro framställda försäljningsförslag, som, efter de pris, hvilka i allmänhet gälla, icke äro obilliga; och enhet i afseende å försäljningsvilkoren är likaledes vunnin. Dessa förslag, omfattande flera tusen tunnland till skogsparker lämplig mark, äro redan för två år sedan till Kongl. Maj:t insända. Köp är vilkorligen uppgjort med egarne, som endast afbida Kongl. Maj:ts bifall. Erhålles icke svar snart, kan jag icke längre uppehålla köpet, utan frågan derom måste då förfalla. Jag kan således icke tro, att den nyss angifna omständigheten utgjort något verkligt hinder för inköp af mark.

Ett annat af Herr Departementschefen åberopadt skäl är, att någon bestämd plan för dylika uppköp icke för det närvarande kunde

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

upprättas, och en talare från Norrland sade nyss, att denna plan måste vara beroende på i hvad mån militieboställen ingå till statsverket. Enligt skogsordningen har skogsstyrelsen redan nu rättighet att taga boställsskogar under förvaltning, och militieboställsdirektionerna för vissa regementen, särskildt i det län, jag har att göra med, hafva ingått till skogsstyrelsen med begäran om att flera under deras vård varande boställens skogar måtte uppmätas för att sättas under allmän förvaltning. Detta kan således redan nu ske och, då boställena icke förändras samt, hvad ingen torde vara okunnig om, man genom Konungens Befallningshafvande kan erhålla fullständiga uppgifter om dessa boställen, torde det icke behövas lång tid för skogsstyrelsen att uppgöra en lämplig plan; och jag kan så mycket säkrare ansvara för att en sådan snart nog skulle kunna erhållas, som jag är öfvertygad om, att flere landshöfdingar i likhet med mig redan till skogsstyrelsen ingifvit uppgifter om boställena, hvar inom sitt län. Med någon kännedom om hithörande förhållanden tror jag således äfven denna svårighet kunna lätt öfvervinnas.

Slutligen har Herr Finansministern här upplyst, att staten eger, inclusive boställshemmanen, $6\frac{1}{2}$ millioner tunnland skog. Om jag nu tillåter mig att läsa mellan raderna, ser jag i allt detta en tvekan, huruvida metoden; att staten gör inköp af skogar, bör anses lämplig. Jag har stor aktning för Herr Finansministerns öfvertygelse i denna sak — jag upprepar det — men jag anser det vara angeläget, att det nu genast, då frågan kommit på tal, blifver klart, om Riksdagen och Finansministern äro eniga eller icke, om Riksdagen vidhåller sitt år 1874 fattade beslut eller vill uppgifva det; ty om vi vilja vidhålla detta beslut, om systemet är riktigt, kan den omständigheten, att staten eger $6\frac{1}{2}$ millioner tunnland skog i ett land med mellan 5 och 6 tusen qvadratmils yttinnehåll icke vara af någon vigt, då denna siffra är alldeles för liten för att böra kunna hålla oss tillbaka, om vi vilja fram. Skola vi då fortgå på den beträdda banan, äro 450,000 kronor visserligen en obetydlighet. Är det vår mening att göra inköp i olika delar af riket, torde hvar och en kunna inse, att summan icke är för stor, och, i olikhet med Herr Finansministern och en talare, som yttrat sig förut, anser jag att vi just nu skola köpa, emedan det är alldeles uppenbart, att prisen på jord i allmänhet hädanefter icke skola falla, snarare stiga.

Skall regeringen deremot bestämma, att der eller der skall en kronopark anläggas, blifver kunskapen härom snart utspridd bland folket i trakten, som då naturligtvis skall söka att få bra betaldt för sin jord; och jag är säker om, att det der skall blifva nästan omöjligt att köpa för skäligt pris. Vill man köpa, bör regeringen, med ledning af de förslag, som dit ingifvas, uppgöra sina köp. Jag är långt ifrån att vilja sätta i fråga, att regeringen dervid icke skulle gå till väga med den allra största varsamhet, och jag är öfvertygad om, att Riksdagen hade ett liknande förtroende till regeringen, då den lemnade denna anslag till detta stora uppdrag. Att förtroende till regeringen finnes, behöfver således icke sägas då hvar och en

vet det förut, men en annan sak är, om regeringen icke vill fortgå på den en gång beträdda vägen.

En talare yttrade den farhåga, att personer finnas, som skulle afverka sina skogar för att sedan få försälja den ödelagda marken. Att de män, som från regeringens sida skola afsluta skogsköpen, skulle inlåta sig med sådana spekulanter, förutsätter hos de förre en sådan hufvudlöshet, att jag icke kau antaga, att något sådant skall kunna komma i fråga.

Jag antager, att regeringen icke annorlunda än efter en uppgjord plan verkställer några inköp; men skiljaktigheten mellan mig och Herr Finansministern består deri, att jag tror, att det icke kan behövas många år för uppgörande af en sådan plan, utan att den kan temligen snart af skogsstyrelsen efter vederbörandes hörande uppgöras, åtminstone en plan för användande af 450,000 kronor årligen. De bemödanden i fråga om skogsodlingar, som gjorts i Elfsborgs län, hafva varit så framgångsrika — och jag vädjar till mina länsbor, i allmänhet, om icke dessa af staten kultiverade fält hafva varit en glädjande föresyn för andra — att jag skulle göra orätt, om jag icke understödde fortsättningen på den bana, som sålunda blifvit beträdd. Ingen menniska får förbi dessa trakter utan att med glädje se dessa förut kala marker nu nästan beklädda med en uppspirande småskog; och dessa bemödanden hafva redan hatt den verkan — om I, mine herrar, färdens å Herrljunga—Borås jernväg, skolen I upptäcka det — att en stor mängd af allmogen börjat beså sina kala kullar med skog, hvarigenom en del af svältorna snart skall blifva skogbeväxt. Så ofantligt mycket har denna föresyn gjort; och det skulle sålunda vara ytterst obetänksamt att med sådana exempel för ögonen nu taga ett steg tillbaka på den bana, som Riksdagen i det afseendet beträdd. Vill nu Riksdagen fortsätta på den beträdda banan, så äro 450,000 kronor icke något för högt anslag för ändamålet; och jag skulle tro, att materialier för uppgörande af plan till användande af detta belopp ganska lätt kunna anskaffas.

Jemte det jag sålunda angifvit min åsigt i frågan, vill jag förklara, att jag håller Herr Finansministern räkning för det han oförstäldt, såsom jag uppfattat det, framställt sin mening i detta afseende. Det är också rätta sättet att gå till väga; vid ombyte af chef för en förvaltningsgren kan ett annat förvaltningssystem anslås; men, mine herrar, det tillkommer Riksdagen att tillse, huruvida den ännu vill vidhålla sitt system eller icke. Nedsättningen af detta jemförelsevis eller i förhållande till behofven inom vårt vidsträckt land lilla anslag, vill jag kalla för ett maskeradt afslag; och detta sätt att gå till väga synes mig icke vara rätt. Man bör veta bestämdt hvad man vill; Riksdagen bör tillkännagifva, om den vill fortsätta på den beträdda vägen eller icke. Ur den synpunkten, och då jag anser, att en sådan erfarenhet åtminstone icke ännu vunnits, att Riksdagen bör träda tillbaka från denna bana, är jag af den mening, att vi böra bibehålla anslaget vid dess förutvarande belopp, för att derigenom tillkännagifva, att Riksdagen fortfarande vill inköpa mark, der sådan

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
bejämjande.*
(Forts.)

lämplig finnes, dels i ändamål att anskaffa kronan mark och dels för att gifva den enskilde en föresyn i fråga om skogshushållning. Jag tillhör en ort, der förhärjningen af skog har varit så våldsam, så gräslig, att jag kanske just därför är varmare än någon annan för åtgärders vidtagande i nu ifrågavarande afseende; och då jag derjemte har en erfarenhet af, att den nu beträdda banan varit välsignelsebringande, så må det förlåtas mig, att jag ännu åtminstone vidhåller det förra systemet. Jag säger också, mine herrar, att i ett land med 5 till 6,000 qvadratmils storlek, hvaraf en stor del är ofruktbar för annat än skog, böra vi icke, sedan man ty värr under århundraden lättsinnigt förhärjat sina skogar och staten slumpat bort sin skog, då vi omsider äro på väg att beträda en bättre bana, just på första steget skygga tillbaka och säga, nu åtra vi oss.

Jag instämmer således med de talare, som yrkat, att ifrågavarande anslag måtte bibehållas vid sitt nuvarande belopp, 450,000 kronor.

Herr Casparsson: Då jag till fullo känner det ansvar, anförandet af siffror medför, så anser jag också skyldig att hänvisa till de källor, hvarur jag hemtat mina af Herr Chefen för Finansdepartementet nyss motsagda sifferuppgifter. I den finska skogskommissionens utlåtande, hvarom jag förra gången talade, finnes omnämndt, att svenska staten eger 1,920,000 tunnland kronoskogar. Men jag har icke varit nog oförsigtig att lita ensamt på denna uppgift, utan jag har äfven rådfrågat ett häfte, som kallas: "bidrag till Sveriges officiella statistik". I detta häfte upplyser skogsstyrelsen, att kronoparkerna utgöra en areal af 8,958,977 qvadratref, flygsandsfälten 24,591 qvadratref, och häradsallmänningarne 1,842,256 qvadratref. Sammanlägger man dessa summor och förvandlar dem i tunnland, så kommer man, efter hvad jag nyss ytterligare försäkrat mig om, till den af mig angifna siffran 1,933,145 tunnland. Denna uppgift för år 1873 är afgifven den 31 December 1874; och då sedan dess statens skogar ökats med omkring 4¹/₂ millioner tunnland, så är detta visserligen glädjande ur ekonomisk synpunkt, men ej ur synpunkten af den noggrannhet och skyndsamhet, hvarmed de statistiska uppgifterna om skogsväsendet afgifvas, hvilka sålunda blifva vilseledande både inom och utom landet. Herr Finansministern har visserligen sagt, att i den af honom uppgifna summan boställsskogarnes areal vore inberäknad. Dessa äro icke af mig, i saknad af dithörande uppgifter, angifna; men jag tror icke, att de kunna uppgå till någon särdeles stor areal. Såsom jag förut sagt, har jag misstagit mig i detta hänseende, så måste jag hänvisa till den officiella statistiken.

Utí Herr Departementschefens anförande till statsrådsprotokollet talas om nödvändigheten af att låta utarbета en allmän situationskarta öfver kronoparker och allmänningar; och der nämnes på samma ställe att, innan detta arbete blifvit fullbordadt, det icke vore skäl att för statens räkning inköpa skogsmark. Detta skäl billigar jag till fullo; men det finnes dock åtskilliga län, inom hvilka kronoparker och allmänningar alls icke finnas, och der måste väl situationen vara klar.

Så är förhållandet inom Gotlands, Göteborgs och Bohus, Vermlands och Blekinge län. Inom Kronobergs län finnes visserligen 93 tunnland och i Malmöhus län 325 tunnland kronoparker, men detta är en så försvinnande bråkdel af dessa läns hela areal, att det knappast förtjenar omnämnas. Likaså upptages i Hallands län 2,408 tunnland, i Jönköpings län 1,135 tunnland och i Kristianstads län 1,889 tunnland kronoparker. Jag tror därför, att den omständigheten, att någon situationskarta icke ännu blifvit uppgjord, icke bör utgöra hinder för staten att åtminstone inom nu nämnda län göra inköp af till skogsbörd tjenlig mark, ty mig synes situationen den förutan vara tillräckligt klar.

Nu invänder man, att staten, sedan militieboställena med nästa år blifva indragna till statsverket, icke vidare skulle behöfva göra dylika inköp af skogsmark. Ja, men det beror på, i hvad tillstånd denna skogsmark vid den tiden kan befinna sig. Jag tror att man om den der befintliga skogstillgången kan afgifva ungefär samma kortfattade redogörelse, som skalden Wadman i egenskap af uppbörds-skrifvare afgaf för det vid armén konsumerade bränvinet. Åtminstone är förhållandet i den provins jag tillhör sådant, att boställsskogarne lemna föga eller ingen skogstillgång. Men om boställsskogarne icke lemna någon tillgång på skog, så behöfves ju det i fråga varande anslaget, och ännu mera till; ty för att försätta boställsskogarnes mark i tjenlig kultur, kräfvdes mycket penningar, och med ett anslag äfven af 450,000 kronor kommer man icke särdeles långt i detta fall.

Här har, och det med fullt skäl, blifvit sagdt, att det medför stora kostnader att inköpa till skogsådd tjenliga trakter och försätta dem i kultur. Det är icke minsta tviifel, att sådant kostar mycket pengar; men dessa skogstrakter komma äfven att i framtiden inbringa stora inkomster; och jag tror att det är just på framtiden, som Riksdagen bör fästa afseende, synnerligast då, såsom nu är fallet, fråga är väckt om att i väsentlig mån inskränka statens nuvarande inkomster. Det är just ur synpunkten af nödig omtanke för framtidens kraf, som jag tror det vara klokt att, på samma gång man minskar statens nuvarande inkomster, man äfven må tillse, hvarifrån nya statsinkomster i framtiden må kunna hemtas. Med hänsyn härtill är denna fråga af största vigt.

Jag har redan besvärat Kammaren med mycket siffror i denna fråga, och tvekar därför att göra det ännu mer; jag ber dock exempelvis få nämna några andra staters inkomst af skogsskötsel. I Preussen uppgår denna inkomst till 51 millioner mark årligen, i Frankrike till 38 millioner francs; i det lilla Sachsen till 6,455,000 mark. Detta är icke småsaker, och jag är fullt öfvertygad, att statens skogar i Sverige skola i framtiden kunna komma att lemna en ganska stor afkastning. Men att komma derhän kostar mycket pengar, och just därför tycker jag att det anslag, som för närvarande utgår till skogsväsendet, eller 450,000 kronor, är för ändamålets vinnande så ofantligt ringa, att det väcker min synnerliga förvåning, att

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)

man ens kan sätta i fråga att nedsätta denna summa. Hufvudsaken med detta mitt anförande har emellertid varit att citera den källa, hvareifrån jag hemtat mina sifferuppgifter. Om jag i detta afseende begått något misstag, så härleder sig detta deraf, att den officiela statistiken i detta fall misstagit sig.

Herr Statsrådet Forssell: Det kan alls icke komma i fråga, att någon tvist skall uppstå mellan den siste talaren och mig angående de statistiska siffror han angifvit. Den officiela statistiken skall icke heller behöfva sitta emellan på vår uppgörelse. Jag har icke beskytt honom att hafva misstagit sig i afseende å de af honom lemnade sifferuppgifter, men jag yttrade förra gången jag hade ordet, att den värde talaren torde hafva hemtat sina uppgifter utur de i tryck tillgängliga handlingar i detta ämne. Jag nämnde tillika, att de af mig meddelade uppgifter äro af yngre datum, nemligen från officiela handlingar af år 1874. Den betydliga skilnaden mellan hans och mina siffror härleder sig således deraf, att antalet kronoskogar i Sverige under de senaste åren i ofantlig grad ökats genom afvittringen i Norrbottens län. I nämnda län har under den senaste tiden så stor areal blifvit afsatt till kronoskogar, att, då denna yta år 1873 utgjorde 8,983,632 qvadratref, uppgick densamma följande år 1874 till 17,373,198 qvadratref. Häraf förklaras lätt differensen mellan mina och den värde talarens uppgifter. Jag uppgaf kronoparkernas storlek till omkring 3,090,000 tunnland, hvartill jag ytterligare lade den beräknade arealen af krono- och öfverloppsmarker, 3,000,000 tunnland, hvilken areal otvifvelaktigt till största delen kommer att ingå till kronoskogar genom den i Vesterbotten snart begynnande afvittringen.

Jag lade vidare till mina siffror civil- och militieboställsskogar, emedan jag ansåg lämpligt att inräkna sådana skogar, å hvilka staten kan till landets och befolkningens nytta sjelfständigt anställa experimenter med skogsskötsel.

Den talare, som näst före den siste hade ordet, ville söka föra diskussionen in på principfrågornas område. Dit ämnar jag ej följa honom, utan håller mig strängt och noga till hvad Kongl. Maj:ts proposition innebär i enlighet med den tolkning jag i mitt förra yttrande gaf densamma, der jag ansåg detta behöfligt. Jag fortsätter emellertid hans bild om en enskild person, som år 1874 anslog ett visst belopp till inköp af något, som han då ansåg sig sakna. Då, menade talaren, vore det egendomligt om denne person år 1876 upphörde med att anslå lika mycket, eller åtminstone visade sådant, att han ändrat system — att han numera icke skänkte det ifrågavarande föremålet samma uppmärksamhet som han gjorde år 1874. Här tillåter jag mig en erinran. Om denne person under tiden, t. ex. år 1875, för *intet* kommit i besittning af hvad han år 1874 ville köpa, så ligger väl ensamt deri för honom tillräcklig anledning att öfvergifva den plan, som uppgjordes sistnämnda år. Jag vill icke bestämdt säga *öfvergifva*, ty jag har icke yttrat mig derom, huruvida icke nästkommande år eller längre fram ytterligare anslag för skogsinköp kunna komma att af Kongl. Maj:t begäras; men för den närmaste framtiden är det

en mycket beaktansvärd omständighet, att staten nu för intet erhållit skogsmarker just i de orter, der han förut saknat sådana.

För närvarande äro mig icke tillgängliga uppgifter för alla provinser rörande den sålunda vunna skogsmarken. Men af en sammanställning, som jag för annat ändamål låtit upprätta, visar det sig, att i Skåne staten genom militiebostälernas indragning till statsverket erhållit 158,887 kvadratref skogsmark, att i Småland dess nuvarande ringa skogsområde ökats med 668,696 kvadratref — och att således der öfver 100,000 tunnland erhållas för intet. I Jemtland, der äfven allmänna skogar saknas, erhåller staten på samma sätt 542,234 kvadratref skog. Det är under sådana förhållanden och med hänsyn till dem, som jag funnit mig kunna tillstyrka Kongl. Maj:t att icke begära högre anslag för det nu ifrågakvarande ändamålet, än som blifvit gjordt.

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

Herr Nils Pettersson: Då jag begärde ordet, hade alla de talare, som uppträdt, yrkat afslag å den föredragna punkten, under uttalande af klander mot det sätt, hvarpå Stats-Utskottet återgifvit motiven till Kongl. Maj:ts framställning i ämnet — ett klander, som jag dock för min del finner temligen oförtjent. Som sedan dess emellertid flere talare hafva anfört tillfyllestgörande skäl för Utskottets förslag, anser jag mig icke böra uppehålla Kammaren med ett upprepande deraf. Jag vill endast nämna, att om här ifrågasatts borttagandet af *hela* anslaget, jag skulle hafva varit den förste att yrka dess bibehållande. Å andra sida nfinner jag i chefens för Finansdepartementet anföranden så fullgiltiga och talande skäl för Kongl. Maj:ts åsigt i ämnet och dertill en sådan praktisk sakkunskap om hithörande förhållanden — något som vi icke alltid hafva nöjet återfinna i statsrådsprotokollen — att något skäl till klander mot det hållet ej heller torde förefinnas. I synnerhet anser jag vara att beakta hvad herr statsrådet anfört om den mindre lämpliga tidpunkten för närvarande att inköpa skog i anseende till de högt uppdrifna prisen derå, äfvensom den mindre behöfligheten af dylika inköp i större skala, sedan kronan erhållit vidlyftiga militieboställsskogar till sin disposition. Ej heller torde lemnas oanmärkt det medel till erhållande af högre skogskultur som, på sätt herr statsrådet jemväl påpekat, låge uti utfästandet af belöningar åt enskilde för ådagalagd vård om skogens bestånd. Under sådana förhållanden anser jag det vara till fyllest, om det af Kongl. Maj:t äskade anslaget ställes till Kongl. Maj:ts disposition för att, då tillfälle dertill yppar sig, göra inköp af skog. Man har äfven talat derom, att statens hushållning med skogarne icke vore så god, som den enskildes. Derom kunna tankarne vara delade. Men icke tror jag, att vårt lands skogstillgångar skola ökas genom att på allt möjligt sätt söka utvidga kronoskogarne.

Ett skäl till beviljande af det hittills varande större anslaget för ändamålet vore, om man icke kunde utfinna något annat sätt att använda statens tillgångar, i hvilket fall dock regeringen väl icke hade framkommit med den framställning, som nu föreligger. Följden af en dylik frikostighet blefve sannolikt den, att regeringen ansåg Riksdagens önskan vara, att skogsmarker skulle inköpas till hvilket pris som helst.

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

Rigtigheten af en sådan princip vågar jag dock bestrida och anser, såsom sagdt, det enda rätta vara, att ett visst anslag ställes till Kongl. Maj:ts disposition för att användas till successivt inköp af skog på dertill lämpliga orter, i synnerhet sådana, som äro nästan i saknad deraf, såsom exempelvis Gotland och Öland.

Jag yrkar bifall till punkten.

Herr Lyttkens: Herr Grefve och Talman! Mine Herrar! Då man såsom jag tillhör en på skog nästan totalt sköfjad provins, der under årens lopp den förr skogbevuxna marken förvandlats till lung-
hedar; då man funnit att klimatet försämras, der storm och vind fritt få rasa fram, förderfvande de skogstrakter, som ännu finnas i behåll, och om vintern hopande snömassor — så är t. ex. förhållandet med trakten mellan Falkenberg och Varberg, der den uppväxande ungs-
skogen, så snart den vill skjuta upp öfver det tillfälliga skyddet af en gårdsgård eller dylikt, genast utsättes för skarpa vindar och böjer sig horisontelt mot marken — då man såsom jag tillhör en trakt, i hvars angränsande landsdelar, t. ex. Sunnerbo härad i Småland, der man kan resa flera mil utan att få se ett träd och der skogssköfvingen ohejdadt fortgår på samma sätt, som den förr härjade i Halland, då der ännu fans något qvar att tillgripa; då man på nära håll skådat allt detta elände, så må ingen förundra sig öfver den glädje, hvarmed man i dessa skoglösa trakter mottog Riksdagens beslut att lemna medel till anläggande på lämpliga ställen af kronoparker, att tjena till en föresyn för landets skogsegande befolkning. Man hoppades att derigenom erhålla ett skydd för öfriga planteringar genom allt större komplexer af skog. Men ty värr finner man uti Kongl. Maj:ts förslag till nedsättning uti det för ändamålet uppförda anslaget en början till återgång från den goda rigtning, hvori regeringen för några år sedan inslog. Ett af skälen till denna återgång skulle vara, att staten genom afvittringarne i Norrland erhåller så ofantliga skogsvidder. Hvilket inflytande kunna väl lappmarkernas skogar hafva på de klimatiska förhållandena i Bohuslän eller Halland?

Ett annat skäl skulle vara, att summan är så stor, att regeringen icke kan använda den, och att staten icke sköter skogen så bra som den enskilde. Hvad det senare beträffar, så framhölls detta skäl redan vid 1873 års riksdag, då det olyckliga beslutet fattades att för en spottstyfver till enskilde bortslumpa en mängd kronoskogar. Huru hafva de enskilde skött dessa skogar. Jo — för att begagna ett uttryck inom skogstekniken — de hafva "slagtat den". I Halland finnes också en allmänning, som till följd af 1873 års beslut frångick kronan. Der finnes nu ej en buske qvar. I hela denna och inom angränsande provinser ser man öfver allt prof på detta slagningssystem, till och med inom den socken, der jag bor. Ett kraftigt medel till åstadkommande af ordentlig skogshushållning är just anläggning af kronoparker. Vi hafva redan några få. De vårdas väl och skola snart gifva reventy. Att 450,000 kronor i årligt anslag skulle vara för mycket för ändamålet, bestrider jag. Äfven om inköpspriset ställer sig så lågt som 15 à 20 kronor per tunnland, åtgår dock betydliga summor till plantering och

inhägnad. Då vidare hela mellersta och södra Sverige är i behof af kronoparker, så blir ett anslag af 450,000 kronor per år, fördeladt på så många håll, icke för mycket.

Herr Finansministern har särskildt betonat den omständigheten, att statsverket efter hand får disponera en mängd militieboställen, men jag vill förmoda att dessa skogar redan förut vårdats under offentligt inseende. I alla fall hafva de redan *förut* funnits, då deremot frågan här gäller åtgärden att plantera och ordna *nya* skogar. Herr Finansministern yttrade att staten blir i tillfälle att på alla dessa indragna militieboställen göra experiment i skogskultur. Nej, icke experiment! Vore detta afsigten, skulle jag vara den förste att yrka afslag å hela beloppet. Skogshushållningen har i utlandet och äfven här i landet hunnit så långt, att inga vidare experiment behöfvas. Att säga, det vi här i landet ej kunde sköta de allmänna skogarne med mindre att experiment först anställdes, vore att allt för mycket klandra skogsstyrelsen. Den har tillräcklig erfarenhet att åstadkomma en rationel skogshushållning.

Vidare framhöll Herr Finansministern, att dessa penningar tagas ur folkets fickor, och han har deri alldeles rätt. Men då man tager hänsyn till den reveny, staten har af sina skogar, så skall detta "ur folkets fickor" tagna kapital i en framtid visa sig vara ren behållning och tillökning i vår nationalförmögenhet. Jag vill i detta afseende anföra exempel från utlandet. Jag har i detta afseende uppgifter från Preussen, ehuru de äro 3 år gamla. I parentes tillåter jag mig anmärka, att statens åkerjord derstädes utarrenderas efter helt andra grunder än här i landet. Det sker genom *högsta anbudet* å auktion, utan någon *optionsrätt*, som hos oss utgör en slags fideikommissrätt för arrendatorernes familjer. I Preussen gifver åkerjorden en behållning af 11 kronor per tunnland, men skogen ej mindre än 15 kronor 45 öre per tunnland. Detta resultat är ej följden af experimenterande, utan af en klokt genomtänkt och praktiskt utförd skogshushållning, hvilken vi hoppas äfven skall ega rum i vårt land.

Här har talats så mycket i denna fråga både för och mot anslaget till följd af den besparing, som genom anslagets nedsättande kan ega rum. Men sparsamhet i otid är i mina ögon detsamma som en misshushållning. Jag för min del yrkar bifall till skogsstyrelsens förslag, oaktadt jag, efter de vackra anföranden som här mötts med bifall, tror mig hafva föga hopp om framgång för mitt yrkande.

I afseende å bildande af de omtalade fonderna, tror jag, med den kännedom vi ega om regeringens villighet att gå Riksdagen till mötes, att, derest Riksdagen bestämdt uttalar, att ifrågavarande medel skola användas till inköp af mark för att der plantera skog, regeringen icke skall använda medlen till bildande af fonder tvärtemot Riksdagens önskan, utan att, så länge den nuvarande finansministern sitter i Konungens råd, han, med sin kända kraft och energi, skall göra Riksdagens beslut till en verklighet och icke deri göra en förändring i strid med Riksdagens önskningsar.

Vidare har man ordat om de svårigheter, som möta för staten att inköpa skogsmark, samt påstått att säljare deraf uppstått orimliga

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.*
(Forts.)

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

vilkor, såsom förbehåll af skogsbete och dylikt. Jag har sjelf varit med om sådana köp i Halland och jag kan försäkra, att icke någon enda ens satt i fråga att vid försäljningen göra förbehåll af skogsbetning, ty hvar och en är i denna provins så pass upplyst, att han vet att sådant bete i hög grad skadar ungskog. Tvärtom har uttryckligt vilkor skett, att bete icke får ega rum.

Hvad Grefve Sparre omtalat kan jag icke neka till att vara ett ganska vackert resultat; men hushållningssällskapet och landstinget i Halland har icke haft förmåga att inköpa skogsmark och, då icke är att påräkna något understöd af enskilda, måste, utan statens mellankomst, provinsen vara och förblifva till hufvudsaklig del öde på skog. Det finnes der hela trakter, som endast äro afskalade fält, der knappt ljungen kan trifvas. Vi hafva dock, efter hvad man kan inhemta af äldre beskrifningar öfver Halland, haft der i provinsen utmärkt vacker skog, men svenska skogssköflare samt danskar och tyskar, som med Kongl. Maj:ts tillstånd der köpt jord, hafva plundrat provinsen på all skog.

Jag tror således det icke vara skäl att nedsätta det anslag, som Riksdagen en gång så storartadt beviljat, och jag får derfor yrka bifall till Herr Danielssons förslag.

Med Herr Lyttikens förenade sig Herrar *Åke Andersson* och *Lasse Jönsson*.

Herr Carl Ifvarsson: Jag tror att, om någonsin varsamhet bör iakttagas, så är det i fråga om skogsodlingar för statens räkning. Jag vill visserligen icke bestrida hvad min länskamrat yttrat angående Halland och tillståndet der, men jag tror att man icke bör åsidosätta eller uppoffra det allmännyttiga för enskilda orters intressen, äfven om dessa senare skulle derigenom befordras. Om staten skall taga skogsvården om hand, så föreställer jag mig att detta icke bör komma i fråga i vidsträcktare mån, än att staten inköper vissa till skogsbörd tjenliga marker för att å dessa visa huru den enskilde bör sköta sin skog. Man bör väl också betänka, att från regeringens sida tagits i betraktande den omständigheten, att en del militieboställen blifvit till statsverket indragna och att på dessa boställens marker skogsparken kunna inrättas utan någon särskild kostnad för inköp af mark. På de orter, der sådant skett, tror jag således det icke vara behöfligt att inköpa någon mark, hvaremot sådant kanske torde vara på sin plats, der några indragna boställen icke finnas och staten icke heller har annan utväg att bereda undervisning i skogsskötsel. Att äfven detta tagits i öfvervägande vid afgifvandet af Kongl. Maj:ts förslag, har varit på sin plats, och jag finner sålunda för min del de af Utskottet nu föreslagna medlen vara för behofvet fullt tillräckliga. Det är ett ganska vackert exempel, som gifvits från regeringens sida, då hon förordat sparsamhet. Detta tyder på början till en bättre sakernas ordning, och regeringen kan derföre också vid andra tillfällen påräkna mera tillmötesgående och förtroende från representationens sida. För min del håller jag regeringen räkning för det hon bedömer sakerna

sådana som de äro, och ser till hvarest anslag behöfvas eller icke behöfvas. Det senare har under de sist förflutna tiderna icke alltid iakttagits, och man har med skäl klandrat, att besparingar icke skett der de kunnat ske. Hittills har representationen alltid måst taga initiativet i detta hänseende, och det är då klart att konflikter lätt kunnat uppstå. Då det nu visar sig tecken till ett annat förhållande, så synes mig icke skäl att klandra sådant. Behöfves det i en framtid större belopp för inköp af skogsmark, är jag öfvertygad att Riksdagen icke skall neka hvad som begäres och finnes skäligt.

Jag kan finna mycket förklarligt, att den som förut suttit i Konungens råd, sedan han en gång begärt ett anslag för ett visst ändamål, icke sedermera velat afstå derifrån, hvilket deremot en annan, som uppträdt med nytt system och med mera förtroende till representationen, kunnat göra, men jag kan icke förklara, att en del andra personer, hvilka förut påyrkat sparsamhet med statens medel, nu ställa sig på den andra sidan.

Under närvarande förhållanden synes mig, att regeringen i den fråga som nu föreligger gått till väga på det sätt, som hvarje klok människa bort göra, nemligen att äska hvad som behöfves, men icke mera.

Jag hemställer om bifall till Utskottets förslag i denna punkt.

Herrar *August Pettersson, Sjö, Samuel Johnson, Johan Erik Johansson, Hiöbinette* och *Hagerman* instämde med Herr Carl Ifvarsson.

Herr Ivar Månsson: Det är verkligen med en viss tveksamhet, som jag tager till ordet i denna fråga, då jag med mitt anförande åsyftar ett förhöjande af det anslag, Kongl. Maj:t begärt för ifrågavarande ändamål. Den nästföregående talaren har mycket berömt regeringen för det hon slagit in på den vägen att blifva sparsam. Ja, jag är också en verklig vän till sparsamhet, men i detta fall kan jag icke finna, att sträng sparsamhet är på sin plats, åtminstone torde något särskildt beröm härför ej rätt väl lämpa sig. Jag anser nemligen, att just i denna sak bör det för regeringen och Riksdagen vara angeläget att se till, att något allmänt nyttigt åstadkommes derigenom att så mycket som möjligt göres för skogskulturen i vårt land.

I den ort, jag tillhör, har man med stort nöje och mycken uppmärksamhet fäst sig vid det förhållande, att inom regeringen visat sig ett stort och lifligt intresse för denna sak, och jag kan icke annat än med förvåning nu se, att regeringen föreslår en nedsättning uti ifrågavarande anslag.

I min hemort förefinnes ett stort behof af skog. Der finnes riklig tillgång på sådana trakter, som icke bära något annat än mossor, men hvilka äro i och för sig sjelfva goda marker och tjenliga till skogsbörd. Staten har visserligen gjort anbud till församlingarne om inköp af sådana marker, men frågan har stannat dervid, och något beslut har icke fattats om dessa markers inköpande.

Herr Finansministern har yttrat, att det hufvudsakligaste skälet,

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)

att endast ett jembförelsevis mindre belopp af de till inköp af skogsmark afsedda medlen dittills blifvit dertill begagnadt, varit "de tunga och föga affärsmessiga former, hvarunder dylika köp för kronans räkning måste verkställas." Ja, jag tror att staten i detta hänseende verkligen går föga affärsmessigt till väga, ty i den ort, der jag är hemma, brukar staten så tillvägagå, att först vidtagas åtgärder för undersökning af marken och derefter infordras utlåtanden af myndigheter.

Något anbud från statens sida har emellertid icke gjorts, utan det har stannat vid de enskilde jordbrukarnes framställningar härutinnan. Efter mitt förmenande bör Riksdagen fortfarande bevilja detta anslag till belopp af 450,000 kronor. Dermed skulle afses, att just i sådana trakter, som äro skoglösa och der för skogsodling tjenlig mark finnes, skulle man förmedelst inköp af sådan mark skaffa tillgång på skog. Jag kan icke föreställa mig att det varit allvarligt menadt, hvad man här talat om tillräckligheten af de $6\frac{1}{2}$ millioner tunnland kronoskogar, som inom riket finnas. Största delen af dem är nemligen belägen i de delar af landet, der tillräcklig tillgång på skog redan finnes förut. Men t. ex. inom Malmöhus län finnas blott 325 tunnland skogsmark, som tillhöra staten. Men detta kan väl icke anses vara tillräckligt.

Det skulle fördenskull efter min uppfattning vara glädjande, om något intresse verkligen finnes för denna angelägenhet, och just i den ort, der jag har mitt hemvist, skulle det efter mitt förmenande vara för framtiden särdeles lönande, om staten derstädes inköpte jord.

Med anledning af hvad jag tagit mig friheten yttra, får jag hemställa om bifall till det yrkandet, att ifrågavarande anslag måtte beviljas att fortfarande utgå med enahanda belopp, som de senaste åren, eller med 450,000 kronor.

Herr C. I. Bengtsson: Hvilketdera anslaget som än beviljas, det större eller det mindre, så ber jag få framställa den önskan, att inköp af till skogsbörd tjenliga marker måtte ske företrädesvis å de orter, som i århundraden varit i saknad af skog, framför sådana, der man i senare tider sköflat sina skogar. För öfrigt ville jag i särskild åtanka hos regeringen framhålla min hemort, Sunnerbo härad, som varit i saknad af skog allt ifrån de tider, då det utgjorde en gränsprovins, som härjades och brändes af danskarne, och hade helst önskat det högre anslagets beviljande.

Herr Liss Olof Larsson: Sedan Herr Carl Ifvarsson haft ordet, hade jag egentligen icke behöft upptaga Kammarens tid, derest jag nemligen kunnat gilla Utskottets motivering i denna punkt. Jag har icke inom Utskottet deltagit uti behandlingen af Sjunde hufvudtiteln, ty om så varit förhållandet, skulle min reservation emot nu föreliggande punkt, hvad motiveringen angår, varit bifogad betänkandet. För min del finner jag Kongl. Maj:ts proposition i ämnet vara så synnerligen

väl motiverad, att jag icke ett ögonblick skulle draga i betänkande att på deruti andragna grunder tillstyrka bifall till densamma.

Medan jag har ordet, vill jag be att få tillägga något till hvad som redan blifvit yttradt i och för bifall till den Kongl. propositionen. Efter mitt förmenande har Kongl. Maj:t härvidlag gått fullt riktigt till väga, på sätt också Herr Carl Ifvarsson påpekat. En ärad talare framkastade den frågan, huruvida man någonsin hört talas om, att en enskild person nedlade ett påbörjad företag, om han egde erforderliga medel för detsammes bedrivande, såvida han icke under tiden funnit, att han misstagit sig, och sålunda ändrade system. Jo, det har man visst hört, och jag anser det icke vore klokt af den enskilde, om han funne att han för ett visst år icke kunde använda de för företaget under en längre tid anslagna medel, men ändå utgäfvade dem för att fortgå på den en gång beträdda vägen.

Man har talat så mycket om nödvändigheten af att bibehålla detta anslag till det förutvarande beloppet af 450,000 kronor för inköp af större arealer utaf till skogsodling tjenlig mark, och vi hafva hört omtalas förhållandena härutinnan på Gotland och i Halland. På det förra stället synes man vilja hafva en vågbrytare äfven till lands, att jag så må säga; det är ej nog med att hafva en till sjös i Wisby — en vågbrytare som vi allt för väl känna till.

Man talar så mycket om klimatet och nödvändigheten utaf att fördenskull vidtaga de åtgärder, hvarom här är fråga; det ser nästan ut, som om man önskade sig tillbaka till den tid, då den svenska marken var betäckt af urskogar. Läser man emellertid historien från den tiden, torde man finna, att klimatet hos oss visserligen förändrats sedan dess, men icke till ett sämre, utan till ett bättre, och jag är öfvertygad om — och ingen skall kunna emotsäga mig deruti — att jordbruket frambringar långt bättre skördar nu än fordom. För icke längre sedan än jag minnes hörde man jemt talas derom att grödan i de nordligare provinserna förstördes eller skadades genom frost, men ehuru på de senare åren den så kallade skogssköfvingen derstädes så betydligt tilltagit, hör man numera sällan någon klagan öfver frost.

Det är naturligtvis endast på den praktiska erfarenheten, som jag stöder detta mitt påstående, och ehuru man från teoriens synpunkt ville se saken i en annan dager, ser jag dock, för min del, hellre, att den ter sig sådan, som de faktiska förhållandena gifva vid handen.

Den stora fördel, som, efter hvad man velat påskina, skulle ligga deruti att staten uppträder såsom affärsman, kan jag icke inse. Om man nemligen tager hänsyn till de fall, då staten sålunda uppträdt, torde det icke vara svårt att finna, det ett sådant tillvägagående kostar mera än det smakar. Jag behöfver i detta afseende endast hänvisa till den bilaga, som åtföljt Kongl. Maj:ts proposition i ämnet. Der påpekas nemligen, hurusom det betänkliga förhållandet skulle kunna inträffa, att staten just genom sina skogsköp komme att tillgodose sådana skogsegare, som genom sköfving af sin skog förstört densamma. Ty när dessa veta, att staten är benägen att inköpa skogarne, och särskildt sådana, som böra upphjelpas, finna de naturligtvis med sin för-

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

del förenligt att först afverka dem och sedan utbjuda marken till salu åt staten.

Det tyckes nu hafva blifvit en modesak att man villigt skall gå in på *hvarje* förslag, som säges afse att förhindra den s. k. skogs-sköfvingen. Huruvida ifrågavarande förslag kommer att i framtiden medföra åsytad verkan, torde vara mycket tvifvelaktigt, åtminstone kan, efter hvad jag nyss tagit mig friheten att påpeka, resultatet blifva ett helt annat, än man påräknat.

Man har så mycket talat om det frö till skogarnes återuppspirande, som utsåddes vid 1874 års riksdag, då den beviljade detta anslag af 450,000 kronor till skogars inköpande för statens räkning, och den vinst staten skall komma att skörda derpå. Jag tror dock att det kan vara tid nog att uppstämna lofsånger deröfver, när man en gång får se, hvad man dermed vunnit.

Det har af en talare framhållits, hurusom staten under förra århundradet gjorde allt för att blifva utaf med sina skogar. Man behöfver dock icke gå längre tillbaka än till år 1873, då Regering och Riksdag, i min tanke, skänkte bort skogar till ett värde af millioner genom att anslå ofantliga sträckor deraf till nybyggen i lappmarkerna. Det var förmodligen för att försona denna synd, som påföljande Riksdag beviljade detta anslag af 450,000 kronor. Jag, som var emot det förra, var ock emot det senare.

En annan sak, som förefaller mig högst anmärkningsvärd, är att man vill påtvinga regeringen ett anslag, som den förklarar sig under nuvarande förhållanden icke kunna använda. Några ledamöters uppträdande kan jag nog förstå, men deras, som alltjemt tala och ifra för sparsamhet och nu vilja gifva det högre anslaget, begriper jag icke. Mig synes, som, när Regeringen visat Riksdagen det tillmötesgående och förtroende att icke begära mera än den anser behöfvet kräfva, Riksdagen å sin sida bör vara tacksam därför. Skulle så inträffa, att Regeringen finner ett större anslag vara af nöden, lider det intet tvifvel att Riksdagen villigt beviljar ett sådant, såsom ock Regeringen antydt. För min del kan jag således icke annat än tillstyrka bifall till Utskottets förslag, ehuru jag måste ogilla den motivering, Utskottet därför anført; på samma gång jag, såsom jag redan nämnt, delar de åsichter, som af Regeringen i frågan blifvit uttalade.

I Herr Liss Olof Larssons anförande iustämde Herr *Carl Johansson*.

Herr Jöns Pehrsson: Jag hade icke ämnat att denna gång begära ordet i denna fråga, emedan jag vet att den vid ett annat tillfälle lär komma före, ehuru i ett annat afseende. Det är dock en viss omständighet, som manar mig att äfven nu yttra några ord. Såsom herrarne kanske torde påminna sig, var jag en bland dem som, när frågan om beviljande af detta anslag första gången behandlades af denna Kammare, motsatte mig, att staten skulle uppträda såsom någon slags industriidkare eller skogsodlare i den mening, som med förslaget afsågs. Samma åsigt hyllar jag ännu, och jag ämnar yrka afslag, ehuru jag är af den åsigt, att när man en gång beträdt en

väg, man ock bör fortgå på densamma och icke tvärt afbryta, som ej heller behöfves förr än reserverade medel blifva använda.

Hvad nu dessa skogsköp från statens sida vidkommer, har jag mig icke bekant, att några sådana blifvit afslutade i den trakt, der jag är hemma. Deremot lära i norra delen af Skåne flera sådana blifvit uppgjorda, hvilka jag förmodar för närvarande äro underställda regeringens pröfning. Dessa köp äro hufvudsakligen afslutade om skogar, hvilka äro belägna på sådana orter, som, för att vara i södra Sverige, äro särdeles väl lottade i afseende å tillgång på skog. Jag tror icke att detta påstående är öfverdrifvet, men enligt min åsigt erfordras sådana köp just på de orter, der det är ondt om skog och fördenskull skogsprodukterna stå högt i pris. För min del tror jag att det är alldeles ohållbart i längden, att staten skulle köpa skogbärande mark på alla ställen, der det är erforderligt, ty då skulle för detta ändamål årligen erfordras 450,000 kronor och mera dertill. Jag tror äfven att det icke alls skadar, om frågan kommer allvarligt på tal, så att både regeringen och skogsstyrelsen må kunna få klart för sig att Riksdagen, då den anslog medel till skogsköp, ville att anslaget skulle användas till inköpande af till skogsbörd tjenlig mark i *skoglösa* orter, och i detta afseende känner jag flera orter, der tusentals tunnland sådan mark skulle kunna köpas, och särskildt i min valkrets finnas stora områden, der all skog, åtminstone i mannaminne, om ej längre tillbaka, varit uthuggen. I södra delen af Halland har jag jemväl rest genom långa sträckor af marker, der skog icke mera växer, fastän marken dertill är fullt tjenlig. I sådana trakter skulle anslaget användas, om det skulle kunna blifva af någon nytta för de der boende, hvilka derigenom kunde få sitt behof af skogsprodukter för billigare pris. Vid ett annat tillfälle skall jag komma att bättre än nu ådagalägga, att staten icke på långt när tager ur sina skogar så stor inkomst, som den egentligen borde hafva. Detta hör visserligen icke hit, men det kan icke skada att nämna det vid detta tillfälle. Största delen af boställsskogarnes afkastning tillfaller dessa boställens innehafvare och arrendatorer, men ingalunda staten. Detta torde vara en sak för skogsstyrelsen och finansministern att tänka på.

Såsom sagdt var, det är en bestämd opposition inom Kammaren, som i denna fråga uppstått, och som vill påtruga regeringen ett större anslag, än den sjelf anser sig kunna begagna, och om man nu icke skulle vilja dela Utskottets åsigt, så blir man väl beskyld för att biträda centern och de före detta statsråden emot majoriteten i denna Kammar och de nu varande statsråden. Detta sätt att tyda förhållandena och hvarom det tisslas och tasslas man och man emellan, hvad min person rör, kan jag icke godkänna. Jag protesterar offentligen emot att något sådant hvad mig beträffar kan komma i fråga. Men man har sagt mig, att så talas man och man emellan, ty jag har också några personliga vänner, som kunna omtala hvad som föregår. Jag ser framför mig en och annan, som jag vet sprider ut sådant, fastän jag icke vill namngifva någon, men jag vill offentligen protestera mot, att något sådant kan vara möjligt.

Såsom frågan nu står, torde af hvad jag nu anfört tydligen

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

*Angående
reservations-
anslaget till
sko gsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

framgå, att jag finner mig föranlåten yrka afslag på hela anslaget, emedan jag anser det vara en helt och hållet oriktig princip att inköpa mark för statens räkning för att sedan göra densamma skogsbärande. Detta har varit anledningen hvarföre jag i frågan yttrat mig, annars hade jag nog väntat till dess en af mig väckt motion skall förekomma till behandling i denna Kammare.

Herr Svensén: Jag inskränker mig till att instämma med Herr Carl Ifvarsson och yrka bifall till Stats-Utskottets hemställan.

Friherre Tamm: Under diskussionen har blifvit yttradt, att statens skogar, i det skick de nu äro, skulle skötas illa, samt att jägeribetjeningen skulle vara alldeles otillräcklig för att kunna öfver dem utföra tillräcklig tillsyn.

För min del tror jag visserligen icke att så nu är fallet, men jag är dock fullt öfvertygad att detta möjligen skulle kunna blifva en sanning, om, såsom samme talare strax efteråt yttrade, reservationsanslaget till skogsväsendet nedsattes till det nu af Stats-Utskottet föreslagna belopp.

Då jag har någon erfarenhet af hvad kultivering af skogar plägger kosta, vågar jag påstå att det icke torde återstå särdeles stort belopp af anslaget till inköp af ny mark, om statens samtliga redan befintliga skogar skulle, så som sig bör, kultiveras. Det är upplyst, att staten eger omkring 6 1/2 millioner tunnland odlingsbar skogsmark, och om man beräknar skogens återväxt till 200 år, borde 32,000 tunnland årligen kultiveras, och dertill skulle åtgå den icke obetydliga summan af mellan 225 och 250,000 kronor om året.

Vidare har man yttrat, att hela landets väl icke borde äfventyras för att gynna särskilda provinser, inom hvilka odlingsbara skoglösa marker finnas, och det heter i bilagan till Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof, "hvidan tillika det betänkliga förhållandet framträder, att skogsköpen för statens räkning lätteligen komma att gagna och belöna just sådana skogsegare, som genom vanvård eller öfverafverkning förstört sin växande skog." Det är dock aldrig ens föreslaget, efter hvad jag kan tänka mig, att skogsprodukter skulle lemnas för intet åt sådana skogsegare, ty tvärtom skulle de på sådana orter, der skogen blifvit bortlugen, få köpa sitt behof af skogseffekter till mycket högt pris.

Om man skulle komma i någon villrådighet, huru man skulle använda ett så stort anslag som 450,000 kronor, så synes en motionär i Andra Kammaren härtill hafva anvisat en särdeles lämplig utväg, då han nemligen föreslagit att staten skulle exproprieras flygsandsfält. Om ifrågavarande flygsandsfält har jägmästaren i orten afgifvit det utlåtande, att de i en framtid skulle kunna åvägabringa ofantliga fördelar för landet, hvilket yttrande, såsom afgifvet af en sakkunnig person, väl förtjenar att beaktas.

Om, såsom en talare nyss yttrat, hela anslaget skulle afslås och ingenting alls beviljas till skogsväsendet, då skulle den naturliga följden deraf blifva, att ingen vård skulle kunna lemnas ens åt de skogar staten nu för närvarande eger.

Man har här mycket talat om inköp af skogsmark, men deremot har man icke egnat behörig upmärksamhet åt frågan om skogarnes vård, hvilken äfven torde vara att gifva akt på, ty äfven om för skogstjenstemännens aflöning är genom andra anslag sörjdt, så har man dock icke någon annan tillgång till att besörja de för skogens vård och utveckling erforderliga arbeten, än nu ifrågavarande anslag, som derföre torde böra bibehållas vid det högre beloppet.

På grund af hvad jag nu anfört vidhåller jag mitt förra yrkande.

*Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

Herr Danielsson: Det var med anledning af ett yttrande af en talare på hallandsbänken, som jag nu begärde ordet. Denne talare sade, att han funnit det besynnerligt att jag, som eljest förut alltid talat för sparsamhet, nu skulle vilja påtruga regeringen ett anslag, större än hon sjelf vill hafva. Skilnaden mellan hans och min uppfattning af frågan beror just derpå, att hans uppfattning af *sparsamhet* är annan än min. Jag ser icke detta anslag på samma sätt som han. Jag tror att detsamma, om det rätt användes, skall komma att bereda våra efterkommande medel att draga de nya utgifter, som vi ty värr alltjemt pålägga dem.

Herr Chefen för Finansdepartementet nämnde nyss, att han ansåge det vara betänkligt att taga ett så stort belopp som det ifrågavarande ur folkets fickor. Men Herr Statsråd! jag tror icke, att detta anslag, rätt användt, kan anses taget *ur* folkets ficka, ty det blir enligt min åsigt tvärtom ett medel att skaffa penningar *i* folkets ficka; ty det är ju gifvet att detsamma skall i framtiden tillföra nationen stor vinst, och det är klart, att skall man kunna tänka sig att våra efterkommande skola kunna bära de bördor, de få i arf från oss, så måste vi jemväl arbeta på att hvarje jordflik af vårt land blifver använd till den kultur, hvarför den är tjenlig. På denna grund yrkar jag fortfarande att Kammaren, med afslag å Stats-Utskottets förslag, måtte bibehålla ifrågavarande anslag vid dess nuvarande belopp af 450,000 kronor.

Herr Uhr: Jag har begärt ordet, men jag finner att Kammaren är gripen af en smittosam sjukdom, för hvilken jag icke känner något annat medel, än en kraftig vilja, med hvilken hvar och en borde möta densamma, jag menar *pratsjukan*. Här talas nästan intet i sak, utan om allt annat, så att icke har man fått mycken utredning af sjelfva hufvudfrågan. Jag vill derföre i största korthet uttala min mening, som är att, när regeringen icke vill hafva ett anslag, som man vill truga på densamma, så är det icke skäl att bevilja större anslag, än regeringen anser sig kunna använda. Jag får derföre ansluta mig till dem, som yrka bifall till Stats-Utskottets förslag.

Herr Axel Bergström: Enligt hvad jag föreställer mig, lär man väl nu icke kunna komma till något annat resultat, än det Stats-Utskottet föreslagit. Vi hafva ju nyss från Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet fått höra att, äfven om Riksdagen nu skulle bevilja de 175,000 kronor, som utgöra skilnaden mellan det förra an-

Angående
reservations-
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)

slaget och det nu äskade, så skulle de dock icke komma till användning. Ehvad detta hans yttrande skulle utmärka en sådan systemförändring, som Grefve Sparre nyss tyckte sig kunna skönja, eller detta icke är händelsen, så stämmer det i allt fall icke öfverens med mina åsikter att påtvinga regeringen anslag, som af henne anses så obehöfliga att hon icke låter dem komma till användning. Emellertid är här nu alldeles tillräckligt taladt om sjelfva anslaget.

En talare, Herr Carl Ifvarsson, uttalade sig om den föreslagna nedsättningen, såsom om den vore att anse som ett kännetecken på den nya regeringens böjelse för sparsamhet, och begagnade sig af samma tillfälle för att säga samma regering åtskilliga komplimenter och tadla den föregående regeringen. Sådana yttranden kunna alldeles icke förvåna mig under en tid, då regeringen och majoriteten inom denna Kammare fira sin parlamentariska smekmånad, utan finner jag dem under sådana förhållanden fullt förklarliga. Dessa kärleksbetygelser hafva dock förefallit mig så varma, att jag ovilkorligen dervid kommit att tänka på all tings föränderlighet. Jag skulle derföre, om jag nu vore medlem af regeringen, i hennes namn tillropa de ömma tillbedjarne: *älska mig litet, men länge, hellre än mycket, men kort*“.

Emellertid är jag den förste att erkänna, hurusom regeringen med berömvärd omsorg sökt åstadkomma nedsättning i anslagen. Detta framgår naturligtvis endast genom en jemförelse mellan nu förevarande statsreglering och den år 1875 för innevarande år uppgjorda. Chefen för Finansdepartementet har också sjelf gjort en sådan jemförelse. På 64 sidan af Kongl. Maj:ts proposition om statsverkets tillstånd och behof förekommer nemligen uppgiften, att summan af de under de särskilda hufvudtitlarne begärda anslag för 1877 understiger de för 1876 anvisade anslag under samma hufvudtitlar med 14,600 kronor 40 öre. Det ligger dock i öppen dag att, om icke den nu föreslagna nedsättningen i anslaget till skogsvården vidtagits, resultatet icke skulle hafva utfallit så gynnsamt, ty långt ifrån att 1877 års stat, i händelse ifrågevarande anslag bibehållits vid sitt förra belopp, kommit att understiga den för år 1876, hade den tvärtom öfverstigit staten för sistnämnda år med 175,000 kronor, minskadt med 14,600 kronor 40 öre, eller med 160,399 kronor 60 öre.

Herr Johan Jönsson: Jag skall icke vara mångordig, utan endast anhålla att få förena mig i det yttrande, som Herr Uhr afgifvit.

Herr Carl Ifvarsson: Endast ett par ord med anledning af Herr Axel Bergströms anförande. Jag anser nemligen, att då regeringen förtjenar tadel, den bör hafva detsamma, likasom ock beröm, då den deraf gjort sig förtjent. Men detta beror icke på person utan på sak. I afseende på hvad samme talare nämnde om all tings föränderlighet, tror jag, att litet hvar har erfarenhet deraf, äfven den talare, som yttrade dessa ord.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, gaf Herr Talmannen propositioner, enligt de meningar som förekommit, dels på bifall till Ut-

skottets hemställan, dels på yrkandet att, med afslag å nämnda hemställan, det ifrågavarande reservationsanslaget måtte bibehållas vid dess nuvarande belopp, 450,000 kronor, och dels på bifall till Herr Jöns Pehrssons förslag, att samma anslag skulle i sin helhet indragas; och fann Herr Talmannen svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den förstnämnda meningen. Votering blef emellertid begärd och företogs, sedan till kontraposition antagits yrkandet på anslaget bibehållande vid dess nuvarande belopp, enligt en nu uppsatt och af Kammaren godkänd så lydande voteringsproposition:

Den, som bifaller hvad Stats-Utskottet hemställt i mom. a af sjetten punkten i utlåtandet N:o 21, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan, beslutat, att ifrågavarande reservationsanslag skall bibehållas vid nuvarande beloppet 450,000 kronor.

Omröstningen visade 108 ja mot 64 nej, i följd hvaraf Kammaren bifallit Utskottets hemställan.

I anseende till den långt framskridna tiden afbröts nu föredragningen af det föreliggande utlåtandet, för att i stället fortsättas kl. 7 i afton; och Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 4 e. m.

In fidem
Gustaf Westdahl.

RÄTTELSE

uti Protokollet N:o 16:

Sid. 17, rad. 13 uppftr., *står*: sidan
läs: sedan.
